

LÆSEVEJLEDNING: Tekst i kursiv er styrelsens beskrivelse af/krav til hvad "kassen" skal indeholde og er den skabelon, som skulle følges. Tekster og xxx med rødt er huskeformalia, som færdiggøres inden endelig indsendelse til styrelsen.

Stade: grundlag for høring og godkendelse

Version 3, senest gemt 15. marts. 2023

Udviklingsstrategi for LAG Vejen-Billund

Generelle oplysninger om den lokale aktionsgruppe

1	Navn på lokal aktionsgruppe (ansøger)
	LAG Vejen-Billund
2	Angiv om aktionsgruppen er en LAG, FLAG eller integreret LAG/FLAG
	LAG
3	Afgrænsning af aktionsgruppens geografiske område (kommuner, evt. øer samt region)
	Vejen Kommune Billund Kommune
4	Aktionsgruppens adresse er:
	C/O Henny Schøler Haderslevvej 31 6630 Rødding
5	Aktionsgruppens CVR nr.
	43543865
6	Aktionsgruppens Nemkonto nr.
	Sparekassen Kronjylland, Vorbasse, kontonr. 6233 0020247339
7	Aktionsgruppens telefon nr.
	Forperson: 61748344
8	Aktionsgruppens e-mail
	laguejenbillund@gmail.com
9	Forperson for bestyrelsen
	Henny Schøler
10	Forpersons adresse
	Haderslevvej 31, 6630 Rødding
11	Forpersons telefon nr.
	61748644
12	Forpersons e-mail
	mail@hennyschoeler.dk

Underskrift jf. vedtægter:

Henny Schøler

Forperson

Erling Christensen

Næstforperson

Jette Kring

Kasserer

(Underskrifter ligger som særskilt bilag.)

Finansieret af
Den Europæiske Union

Ansøgningskema til lokal udviklingsstrategi for LAG Vejen-Billund

NY INDHOLDSFORTEGNELSE xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx tilrettes før indsendelse til styrelse.

Indholdsfortegnelse

Skabelon til indhold i udviklingsstrategien.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Bilag 1 Bilag der skal vedlægges udviklingsstrategien	32
Bilag 2 SWOT analysen.....	33
Bilag 3 LEADER-principperne.....	34
Bilag 4 Prioriteringskriterier fastsat af Bolig- og Planstyrelsen.....	35
Bilag 5 høringsvar	

Den lokale aktionsgruppe ansøger om godkendelse som tilskudsberettiget lokal aktionsgruppe under danske strategiske CAP Plan 2023-2027.

Indledning

Den lokale aktionsgruppe skal definere og gennemføre en udviklingsstrategi, som bygger på analyse af områdets styrker og svagheder. Den lokale udviklingsstrategi er aktionsgruppens og bestyrelsens styringsværktøj.

Strategien skal afspejle de nationale mål for udvikling i landdistrikterne, som fremgår af den danske CAP-plan 2023-2027. Aktionsgruppen skal forholde sig til den udarbejdede SWOT-analyse, der er et bilag til den danske CAP-plan på Landbrugsstyrelsens hjemmeside [LINK](#) (se annex II SWOT rapport 3 Målsætning GHI).

Øvrigt relevant materiale vedr. udviklingsstrategierne kan findes på den dedikerede side på [livogland.dk](#) vedr. udviklingsstrategier. Denne side oprettes senest i august 2022.

Den lokale udviklingsstrategi skal udarbejdes af det lokale partnerskab i den enkelte aktionsgruppe. Dette kan gøres ved at indkalde partnerskabet til fx møder og workshops, hvor analysen af området gennemgås og der arbejdes med at finde de potentialer og udviklingsmuligheder der er for det lokale område.

For at få det fulde udbytte af denne tilgang skal aktionsgruppen omsætte deres specifikke behov og muligheder til lokale mål og gennemføre deres strategier med fokus på at opfylde disse mål.

Udviklingsstrategien skal indeholde en række forordningsfastsatte formkrav, og der skal tilvejebringes data- og analysegrundlag, således at partnerskabet kan udarbejde en SWOT-analyse (styrker, svagheder, muligheder og udfordringer) til brug for udarbejdelsen af udviklingsstrategien. Hvis ikke bestyrelsen vurderer at have kompetencer og tid til selv at udarbejde en detaljeret og professionel analyse, anbefales det at tilkøbe professionel assistance.

Som analysegrundlag skal anvendes verificerbar data, det kan fx være fra Danmarks Statistik. Man kan også tage udgangspunkt i kommunale og regionale strategier og andre udarbejdede analyser. Ideer til dette vil fremgå af [livogland.dk](#).

Af (Fælles)forordningen¹, fremgår følgende:

”1. De relevante forvaltningsmyndigheder sikrer, at hver enkelt strategi, der er omhandlet i artikel 31, stk. 2, litra c), indeholder følgende elementer:

- a) det geografiske område og den befolkning, strategien omfatter*
- b) processen med at involvere lokalsamfundet i udviklingen af strategien*
- c) en analyse af udviklingsbehovene og potentialet i området*
- d) målsætningerne for strategien, herunder målbare mål for resultater, og tilknyttede planlagte aktioner*
- e) forvaltnings-, overvågnings- og evalueringsordninger, der dokumenterer den lokale aktionsgruppes kapacitet til at gennemføre strategien*
- f) en finansieringsplan, herunder den planlagte tildeling fra hver enkelt fond, og endvidere, hvis det er relevant, den planlagte tildeling fra ELFUL og hvert enkelt berørt program”*

¹ Fællesforordning (2021-1060) artikel 32, stk. 1, a-f

LAG Vejen-Billund har fulgt skabelonen til indhold i udviklingsstrategien.

A	Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien
A1	<p><i>Beskriv hvordan lokalsamfundet har været involveret i udarbejdelsen af udviklingsstrategien, dvs. hvordan og hvilke centrale aktører er blevet inddraget i processen. Centrale aktører omfatter fx aktionsgruppens bestyrelse og medlemmer, lokale organisationer, foreninger, borgere og erhvervsliv, kommuner, region, koordinatore og konsulenter.</i></p> <p>LAG Vejen-Billund 2023-2027 er en fortsættelse af partnerskabet fra tidligere programperiode. Et aktivt valg, der skal ses i lyset af homogene udfordringer i landdistrikterne i området og dermed fælles udfordringer og god synergieffekt i projekterne. Det er vurderet, at der fortsat kan høstes gensidig gavn af samarbejdet over kommunegrænsen.</p> <p>Dannelse</p> <p>Den gamle bestyrelse indkaldte til informationsmøde 25. april 2022 i Holsted. Her deltog ca. 30 personer fra området repræsenterende alle relevante socioøkonomiske grupper. Invitation via annoncer i ugeaviser, LAG-Facebook samt bestyrelsesmedlemmernes personlige netværk. Input fra dette møde er indgået i forberedelserne til denne udviklingsplan.</p> <p>Vi holdt stiftende generalforsamling 24. august 2022 i Hovborg, hvor 38 borgere deltog, og der blev gennemført valg til bestyrelsen. Der er stort personsammenfald mellem gammel og ny bestyrelse. Også denne generalforsamling blev annonceret via ugeaviser, Facebook og netværk.</p> <p>På bestyrelsesmøde 14. november 2022 havde bestyrelsen de indledende drøftelser og udarbejdede første bud på SWOT-analyse m.m. Selve proces med involvering- og skrivearbejde startede i januar 2023, hvor UdviklingVejen blev koblet på opgaven. Parallelt her med arbejdede bestyrelsen med 4 SDU-studerendes analyse af ansørgertilfredshed. Der er blevet søgt om forlængelse af afleveringsfrist, hvilket blev givet af styrelsen.</p> <p>På bestyrelsesmøde 5. januar 2023 deltog Region Syddanmarks analyseafdeling og gav en talmæssig fremstilling af de to kommuner i LAG-området.</p> <p>På bestyrelsesmøder i januar til marts 2023 har bestyrelsen drøftet primært TOWS, indsatsområder og vision. Vi inviterede ult. februar til dialogmøder med kommunernes foreningsliv og turismevirksomheder. Ca. 20 personer deltog på hvert af møderne.</p> <p>Udviklingsplanen blev 15. marts 2023 sendt til høring hos Region Syddanmark, Vejen Kommune, Billund Kommune samt områdets to erhvervsfremmeforeninger samt gjort digitalt tilgængelig i forbindelse med tilmelding til ekstraordinær generalforsamling den 30. marts.</p> <p>Involvering</p> <p>LAG Vejen-Billunds bestyrelsesmedlemmer har gennemført yderligere aktiviteter for at sikre en bred inddragelse af interessenter: møde med Destination Trekantområdet, virtuelt dialogmøde med virksomhedsejere i Vejen Kommune, dialog med landdistriktskoordinator, der parallelt arbejder med ny landdistriktpolitik, faktatjek af talmateriale etc.</p>
A2	<p><i>Beskriv hvordan den lokale godkendelsesprocedure er blevet gennemført, herunder medlemsgodkendelse og høring af kommuner og region. Herunder en angivelse af dato for varslinger og resultatet af høringerne.</i></p> <p><i>Dokumentation vedlægges som bilag til udviklingsstrategien.</i></p>

1. Region Syddanmark: efter aftales sendes pr. mail med plan til Helene Mikkelsen, Specialkonsulent, Regional Udvikling, Sundhedsinnovation og Kultur
2. Vejen Kommune: efter aftale tilsendes pr. mail med plan til landdistriktskoordinator, Marie Bødtker Christensen, der sikrer relevante høringspartere internt hos kommunen
3. Billund Kommune: efter aftale sendes plan pr. mail til sekretariatsleder Signe Grønnegaard Christiansen, der sikrer relevante høringspartnere i Billund Kommune
4. Høring hos UdviklingVejen, der er erhvervsfremmeorganisation i Vejen Kommunes område
5. Høring hos BillundErhverv, der er erhvervsfremmeorganisation i Billund Kommunes område
6. Medlemsgodkendelse forventes at ske på ekstraordinær generalforsamling 30. marts 2023.
7. Bestyrelsen har planlagt endelige godkendelse af udviklingsplanen med rettelser efter høringsperiode på sit møde den 30. marts 2023 umiddelbart efter ekstraordinær generalforsamling.

Der har ikke været krav om politisk godkendelse.

xxxxxx

B Beskrivelse af den lokale aktionsgruppe

B1 Formålet med aktionsgruppens virke

Beskriv aktionsgruppens tanker og overordnede mål for, hvordan aktionsgruppen vil bidrage til lokalstyret udvikling ved hjælp af LEADER-principperne, udover at være puljeuddelingskontor. Beskriv hvordan LEADER-principperne kan forbedre mulighederne for at opfylde udviklingsstrategiens vision og mål.

Beskriv herunder evt. tidligere lokale erfaringer med lokaldrevet udvikling, og aktionsgruppens forventede rolle og indsats i den helhedsorienterede tilgang til områdets lokale udvikling.

LAG Vejen-Billund er et partnerskab mellem landdistriktsaktive, foreninger, kommuner og region, virksomheder samt erhvervsfremmeforeninger. Sammen med vores koordinator og øvrige interessenter ønsker vi at understøtte det gode liv på landet. Det gode liv handler for os om levedygtige arbejdspladser, gode rammevilkår og fællesskaber i hverdagen.

Tidligere erfaringer

Bestyrelsen vurderer, at det i den forgangne programperiode er lykkedes at tilvejebringe egnede projekter. Projekterne har vist sig at have tilstrækkelig tyngde til at bidrage til varig udvikling i landdistrikterne. Vi har oplevet, at LAG-midlerne kan gå ind, hvor der ikke er andre penge, og derfor kan bringe nye ideer og koncepter i spil. Vi er bevidste om, at dette også kan være med en vis risiko.

Det er i høj grad lykkedes at sikre en meget bred geografisk spredning af projekterne og fordeling mellem almene og virksomhedsprojekter:

Fordeling af tildelte LAG-midler i kr. Antal i (). Incl. tilbageløb, 2013-2022	Almene projekter	Virksomheds-Projekter	I alt
Vejen	3.967 (20)	5.957 (24)	9.924
Billund	1.127 (6)	2.669 (13)	3.796
I alt	5.094	8.626	13.720

Vi har som bestyrelse undervejs oplevet forskellige fortolkninger og forventninger til planlov og byggetilladelser i landzoner i kommunerne. Vi har ændret praksis i forhold til, at ansøgende projekter

skal have været i dialog med den kommunale byggesagsadministration INDEN LAG-ansøgning sendes, således at der er en tilshede grænsende sandsynlighed for at byggetilladelse kan fås. LAG-midler bruges traditionelt af ansøgere til at åbne andre fondsdøre, og her vil det også være relevant at kunne påpege, at projektet er realiserbart også byggeteknisk set.

Der har i den forgangne programperiode ikke været samarbejdsprojekter med andre LAG-områder.

Barrierer

Bestyrelsen har oplevet det som en barriere, at der i de to kommuner er forskellig struktur, kultur og prioritering af landdistrikter. Bestyrelsen ønsker at bygge bro og har brugt processen til udviklingsplanen til at italesætte disse forskelle og deres betydning for udviklingen af landdistrikterne.

Strukturforskelle

De to kommuners politiske og administrative prioriteringer på landdistriktsområdet er forskellige:

	Billund Kommune	Vejen Kommune
Antal landdistrikter	8, som hver har et lokalråd	21 lokalråd
Resortudvalg	Økonomiudvalg	§17,4 Landdistriktsudvalg, 5 fra byrådet, 6 fra landdistrikt.
Landdistriktskoordinator	Funktion uafklaret.	Deltids, koblet til bosætning
Dialog mellem kommune og landdistrikter	Dialog mellem BLDR (Landdistriktrådet) og Billund Kommune. Årligt temamøde mellem BLDR og Økonomiudvalg samt direkte dialog mellem forvaltning og BLDR/Lokalråd ifm. aktuelle projekter. https://www.billund.dk/politik-og-demokrati/raad-og-naevn/landdistrikts-og-lokalraad/	Alle landdistrikter bliver en gang om året inviteret til dialogmøde direkte med økonomiudvalget. Årlige dialogmøder mellem økonomiudvalget og de politiske medlemmer af Landdistriktsudvalget. De tre lokalråd fra centerbyerne mødes med økonomiudvalget en gang årligt. Se mere: Lokalråd - Vejen Kommune Her til kommer løbende kommunikation mellem landdistriktskoordinator og landdistrikterne bl.a. via Facebook gruppe
Organisering af lokalråd	BLDR fungerer som fælles talerør. Alle landdistrikter er medlemmer.	Ingen
Kommunale puljer	Bysaneringspulje, hvor kommunen opkøber og nedriver forfaldne ejendomme i samarbejde med landdistriktsrådet. Pulje til områdefornyelse i omegnsbyerne og fysiske projekter på 2,5 mio. kr. Landdistriktpulje på 1,1 mio. kr., som uddeles af BLDR uden tema men inden for landdistriktspolitikken.	Centerbypulje (Rødding, Holsted, Brørup) Landdistriktpulje – årlig tematiseret ramme for mindre projekter (under 100t. kr.) Landdistriktpuljen - Vejen Kommune
Politisk ramme	Landdistriktspolitik, 2015. Udviklingsplan for landdistrikter er under udarbejdelse. https://www.billund.dk/politik-og-demokrati/politik-visioner-og-budget/udviklingsstrategi-2019-2030-fremtidens-legeplads/	Ny landdistriktspolitik er på vej ulyt. 2023. Forventes at indeholde indsatsområder som Natur, klima og energi, Hverdagslivet, Boliger, byggegrunde og boformer, Kommunikation, eksternt og internt samarbejde
Historisk og kulturelt	Det er svært at være få små byer i en kommune med to stærke byer.	Decentralitet og stærke lokalidentiteter contra centerbyerne ligger dybt i DNA'et.

Kilde: input fra involveringsmøder, dialog Billund Kommune, dialog Vejen Kommune.

Vi har gennem arbejdet med udviklingsplanen fået skabt grundlag for dialog fremadrettet.

Ansørgertilfredshed

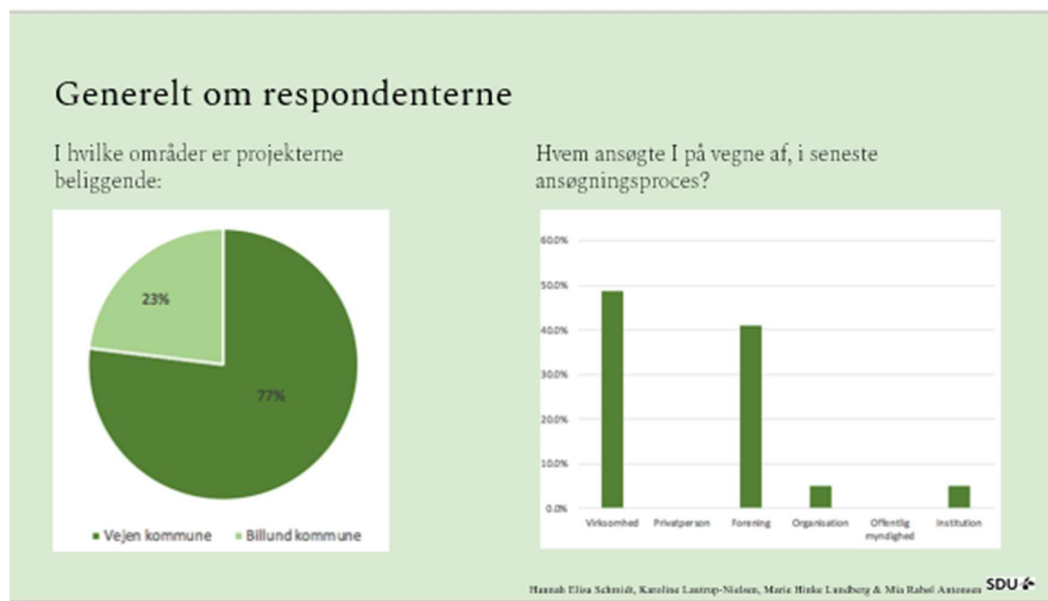
Bestyrelsen hørte i den sidste del af den gamle programperiode en række ansøgere, der udtrykte forundring over LAG-reglernes udmøntning, og mulige ansøgere, der på forkant valgte LAG-midler fra i deres fundraising-strategi. For at belyse denne udfordring fik vi 4 studerende fra SDU til at lave en

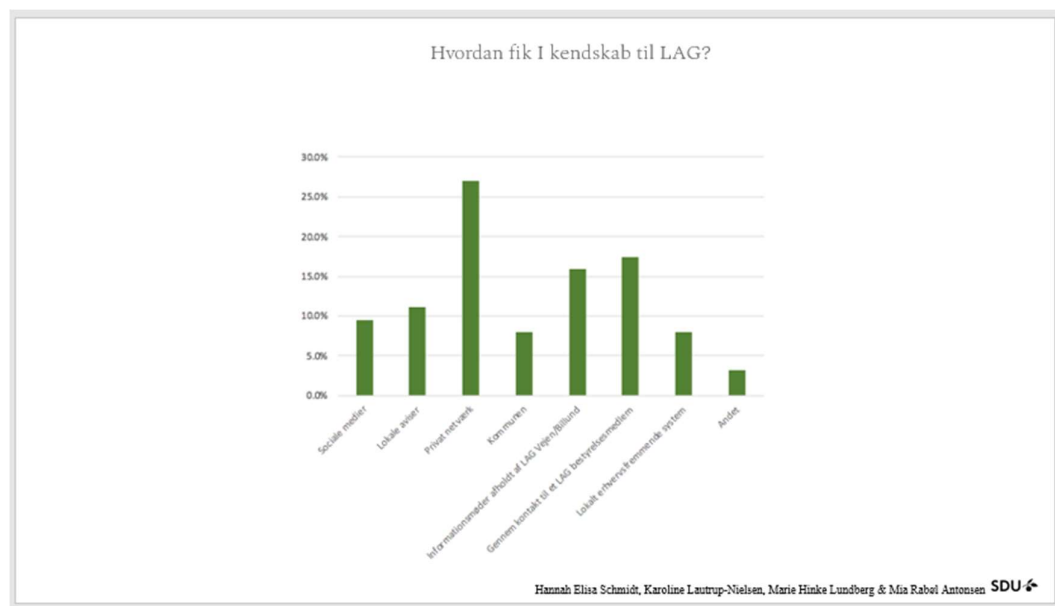
ansøgertilfredshedsundersøgelse. Her viste det sig bl.a., at over halvdelen af ansøgere ikke ville anbefale andre at søge LAG-midler.

Selve analysen

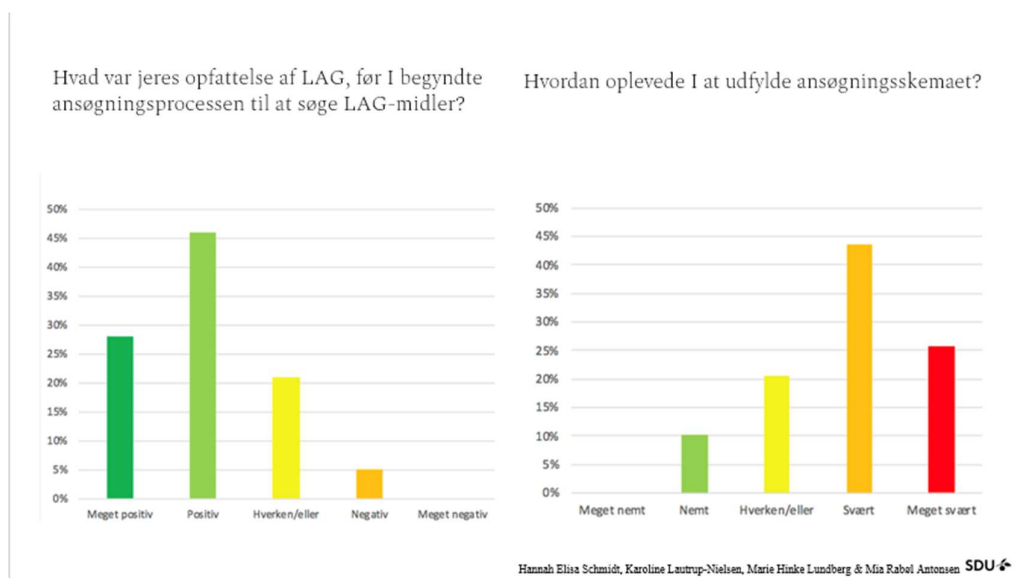
Analysen blev gennemført som spørgeskema til alle ansøgere i den gamle programperiode. 39 ud af 127 ansøgere svarede.

Interessant er det, at en del ansøgere har fået kendskab til LAG via private netværk og kontakt til bestyrelsesmedlemmer:

De 7 ansøgere, som havde valgt at springe fra i ansøgningsprocessen, angav strenge dokumentationskrav og besværlighed som årsager. De, der gennemførte en ansøgning, havde ikke alle en god oplevelse:

Vi må erkende, at vi ikke helt kan leve op til ansøgere forventninger, når de går i gang med at søge. Respondenterne efterlyser mindre bureaukrati, forståeligt sprog, anderledes koordinatorfunktion, overskuelige vejledninger og lettere afslutningsproces. Her er en bro, der skal bygges.

Bestyrelsen blev af de studerende gjort kraftigt opmærksom på det "crash", der sker, hvor frivillige i landdistrikterne møder EU-regelsættet. Det er to verdener, der støder sammen, om end begge har LEADER og bottom up til fælles. Den ene part som vilkår, den anden som intension.

Bestyrelsen for LAG Vejen-Billund har taget ansøgernes holdninger og input til efterretning, og drøftet, hvordan vi kan tilrettelægge koordinatorfunktion, blive bedre til at formidle, hvad LAG-midler er, og forventningsafstemme med ansøgere fremadrettet. Vi ved godt, at vi ikke kan ændre EU-regelsæt. Men vi vil gerne opfordre styrelsen til at overveje graden af kompleksitet, bureaukrati og sprogbrug i kommende PROMIS-system. Eller sagt med vores egen medicin i mund: gøre det nemmere og mere enkelt for ildsjælene.

Koordinatorskifte

Af flere årsager valgte LAG-bestyrelsen efteråret 2022 at etablere samarbejde med en ny koordinator til at sikre færdiggørelsen af den gamle programperiodes projekter.

Mellefinansiering

I den tidligere programperiode har begge kommuner ydet mellefinansiering af de almennyttige projekter, og det har begge kommuner bekræftet, at de fortsætter med i den kommende periode.

Vejen Kommune har hidtil suppleret LAG-bevillingen på de almennyttige projekter med 25 % som tilskud til projekter, også denne ordning fortsætter.

	<p>Bestyrelsens tilgang</p> <p>Vi vil gerne sikre, at ideer og initiativer til projekter og deres omfang kommer fra projektholdere for at sikre forankring, ejerskab, realisering og fremdrift. Vi har derfor med denne udviklingsplan søgt at afdække områdets fælles udfordringer som retning og som inspiration. Samtidig har vi tilpasset koordinatorfunktionen som lokalt forankret samt fjernet tidligere fravalg af projekttyper. Vi forventer, at vi også i den kommende periode vil kunne generere tilstrækkeligt mange og tilstrækkeligt kvalificerede og levedygtige projekter i områdets landdistrikter og opgraderer på kommunikationen, f. eks. med et indledende "Tjek dit projekt til LAG" på hjemmesiden.</p> <p>Gennem etablering af en fælles LAG for Vejen og Billund kommuner forventer vi, at vi med en driftsøkonomi på 447.130 kr. om året kan drive sekretariat med tilstrækkelig administrativ kapacitet til de udviklings-, forvaltnings-, overvågnings- og evalueringsopgaver, aktionsgruppen skal varetage.</p>
B2	<p><i>Aktionsgruppens netværk og samarbejdskapacitet</i></p> <p><i>Beskriv og begrund hvordan aktionsgruppen vurderer at kunne samarbejde med andre ift. fremme af lokaldrevet udvikling ved hjælp af LEADER-princippet. Beskriv også hvordan aktionsgruppen vil arbejde med at integrere forskellige sektorer og interessegrupper, samt hvordan de forskellige aktører inddrages. Evt. beskriv tidligere samarbejdsflader og netværk i det pågældende område, samt ønske om fremtidige samarbejdsflader. Angiv ligeledes hvordan det påtænkes at tiltrække en så divers og repræsentativ afspejling af befolkningen som muligt i aktionsgruppen og i bestyrelsen (fx køn og alder).</i></p> <p>I den tidligere programperiode har primært koordinator haft et tæt samarbejde med de to kommuners medarbejdere primært landdistriktskoordinator og byggesagsfolk i forbindelse med projekter. Desuden har der været en tæt kontakt til de to erhvervsfremmeorganisationer. Vi har en forventning om, at erhvervsfremmeorganisationernes medarbejdere fortsat vil inspirere virksomheder til projekter og ansøgninger til LAG Vejen-Billund.</p> <p>I den kommende periode er vi åbne for tværgående samarbejder - det være sig tværgående projekter, nabo-LAG-områder og andre, som bidrager til denne strategis realisering. Erfaringerne fra koordinatorskiftet og skabelsen af en mere lokalt forankret udviklingsstrategi har gjort, at LAG-bestyrelsen i den kommende periode er mere offensiv på partnerskaber og tværsektoriel tilgang.</p> <p>Potentielle samarbejdsfelter</p> <p>To nye og store tværgående turismeprojekter gennemskærer LAG Vejen-Billund. Dels er 15 kommuner langs Hærvejen i gang med at løfte over 500 km Hærvejsrute til en international ikonisk rute. Hærvejen går gennem begge kommuner: Vejen rummer ca. 45,5 km, mens Billund Kommune "snittes" af et kortere stykke på 3 km. Vejen Kommune er medlem af og deltager aktivt i udviklingselskabet UdviklingHærvejen.</p> <p>Nyligt er Esbjerg, Varde, Vejen og Billund Kommuner gået sammen om udvikling af "Den skæve Bane", der er den gamle banestrækning mellem Bramming og Grindsted, fra forladt og tilgroet banelegeme til aktivt og sammenhængende oplevelsesrum. Af den ca. 40 km lange strækning går 12,9 km gennem Billund Kommune, hvor den gamle stationsby Grindsted er endestation og samtidig kobling til andre nedlagte spor/ruter (Diagonalbanen), mens 9,4 km går gennem Vejen Kommune. Landsbyer og virksomheder langs strækket får således helt nye muligheder og helt nye muligheder for samarbejder i større geografi både med de andre LAG langs Hærvejen og LAG Varde-Fanø omkring hele banestrækningen. Politisk er der for et par år siden afsat penge i alle de 4 samarbejdende kommuner om at udvikle banetracéet til en rekreativ stiforbindelse. Dette arbejde</p>

	<p>pågår netop nu med henblik på en fondsansøgning samt efterfølgende ansøgning om kommunal medfinansiering. Vejen er banet – med andre ord.</p> <p>Begge forløb er eksempler på skabelse af sammenhængende oplevelser for gæsten og opbygning af fælles fortællinger, og det giver turismeaktører mulighed for at komme ”på banen” fremfor at skulle slå sig op alene. I forhold til at udvikle småskalaturisme i landdistrikterne er dette en mulig udviklingsvej for landdistrikterne. Workshops og vidensdeling kunne her være effektive værktøjer.</p> <p>Ressourcer Det er den 3. LAG-programperiode, som området deltager i.</p> <p>Den nye programperiodes bestyrelse består af 11 personer, er sammensat af både erfarne og nye profiler, og dækker alle de 4 socioøkonomiske grupper (borgere, virksomheder, foreningsliv og kommunalt og regionalt udpegede) og kommer fra alle hjørner af geografien.</p> <p>Bestyrelsens netværk bygger på personlige relationer og stikker dybt i geografien og lokalsamfundene og i bestyrelsesmedlemmernes personlige faglige netværk.</p>
B3	<p><i>Aktionsgruppens ressourcer og kompetencer</i> <i>Beskriv hvordan aktionsgruppen selv vurderer sine ressourcer og kompetencer. Hvordan sikres det, at aktionsgruppen har kapacitet til at gennemføre strategien, herunder leve op til forvaltnings-, overvågnings- og evalueringskrav? Angiv evt. behov for tilførsel af yderligere kompetencer eller ressourcer, og hvordan det vil ske.</i> <i>Redegør for hvordan aktionsgruppen planlægger at gennemføre strategien ved brug af følgende punkter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Gennemførelse af bestyrelsesmøder</i> • <i>Proces for valg af koordinator (ansættelse/konsulentkontrakt)</i> • <i>Procedure for administration af drifts/projektmidler</i> • <i>Procedure for sikring af habilitet i bestyrelse/koordinator</i> • <i>Sikring af gennemsigtighed i prioritering af projekter</i> • <i>Procedure for løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse</i> • <i>Hvordan bestyrelsen løbende vil sikre tilstedeværelsen af den nødvendige viden og kompetencer.</i> <p>Bestyrelses netværk og samarbejdskapacitet Bestyrelsen repræsenterer hele geografien i de to kommuner og har et bredt og indgående kendskab til lokalsamfundene. Bestyrelsen har samlet set viden om og erfaringen indenfor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projekt- og udviklingsarbejde i landsbyer og landdistrikter, - bestyrelsesarbejde i virksomheder, interesseorganisationer og lokale foreninger herunder lokalråd etc., - drift og udvikling af privat virksomhed i spændet fra mikro-virksomheder til 100+ medarbejdere og i alle virksomhedsmæssige stadier (fra iværksætter til frasalg), - økonomi og finansiering af virksomheder og udviklingsprojekter, - stor brancheindsigt i detailhandel, landbrug, turisme, finansiering, - erfaringer inden for udvikling og gennemførelse af lokalt forankrede udviklingsprojekter, - stor erfaring med frivillighed og ledelse af frivillige, - etablering af finansieringspakker, - fysisk aktivitet som skaber af fællesskab i landdistrikter. <p>Bestyrelsen kan mangle dybere indsigt i:</p>

- bæredygtighed og grøn omstilling – hvad er op og ned, hvad kan vi reelt påvirke i landdistrikterne?
- Unge 16-24 årige uden job og uddannelse

Begge fagfelter findes der ansatte i kommuner og hos erhvervsfremmeforeningerne med dyb indsigt i, som vi ønsker at trække på.

Bestyrelsen ønsker at anvende sit brede netværk til på ad hoc basis at indhente nødvendig viden samt, når det er relevant, brede viden ud til landdistrikterne via f.eks. temamøder.

Bestyrelseskontrol og procedure for administration af midler

Som følge af koordinatorskiftet har bestyrelsen intensivt drøftet styring og ønsker at indtage en mere aktiv rolle fremadrettet.

Bestyrelsen påregner 3-5 årlige møder, hvor projekter indstilles og landdistrikternes vilkår og muligheder drøftes. Dagsorden udarbejdes af koordinator og forperson i fællesskab, og det sikres forud for mødet, at ansøgninger er fyldestgørende og retvisende. Efter behov vil bestyrelsen tage på projektbesøg i forbindelse med bestyrelsesmøderne.

I forbindelse med hvert bestyrelsesmødes behandling af ansøgninger tages der inden behandlingen stilling til eventuel inhabilitet hos bestyrelsesmedlemmer eller koordinator.

Bestyrelsen agter årligt at gennemføre en ansørgertilfredshedsundersøgelse.

Generalforsamling

Bestyrelsen vil på den årlige generalforsamling gøre rede for eksekveringen af denne udviklingsstrategis indsatser. Vi ser generalforsamlingen som en netværksaktivitet og inspiration til fundraising generelt. Vi vil gerne, at det forgangne års projektholdere deltager på generalforsamlingen og går i dialog om erfaringer. Vi tilstræber, at der kommer relevant oplægsholder som debatskaber.

Bestyrelsen vil før generalforsamlingen vurdere, om der er kompetencer, som mangler, og som der kan findes kandidater med.

Daglig ledelse

Bestyrelsens forperson har, i samråd med den øvrige bestyrelse, den daglige kontakt med sekretariat og koordinator. Det vil gennem skriftlig instruks blive sikret, at såvel aktionsgruppens bestyrelse som sekretariat er velinformeret om både habilitet (ud fra Forvaltningslovens bestemmelser og supplerende vejledning fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen) og tavshedsforpligtigelse.

Proces for valg af koordinator

Vi planlægger udbud af koordinatorfunktion, hvor vi ønsker en kvalificeret og lokalt forankret løsning, hvor der er back up i forbindelse med sygdomsperioder, erfaringer med kontakt med frivillige, indsigt i landdistriktsforhold og erfaringer med projektgennemførelse. Forarbejdet er i gang og vi har god erfaringsudveksling med LAG Haderslev-Tønder.

Koordinator opgaver følger bekendtgørelsens anbefalinger. Koordinator kan ikke tilkøbes til at lave projektafklaring eller –administration for projektholdere til LAG. Bestyrelsen ønsker at anvende koordinator tid på LAG-relaterede opgaver. Derfor agter vi at lave en "tidsdosis", som ramme for ide-henvendelser. Øvrig "fra ide til projekt"-afklaring ønsker vi at henvise til landdistriktskoordinatorer etc. angående foreningers ideer, mens virksomheder henvises til

	<p>erhvervsfremmetilbuddene i området eller andre private rådgivere på projektmageres regning. Fokus ønskes lagt på projekters egnethed til LAG.</p> <p>Løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse Bestyrelsen vil før generalforsamlingen evaluere indstillede ansøgninger og pipelinen i forhold til målene, og her fra vurdere ændringer i det opsøgende arbejde, som kan sikre opfyldelsen af mål for strategien.</p> <p>Gennemsigtighed Bestyrelsen vil ved behandling af ansøgninger formulere begrundelse for evt. afslag/tilsagn med udgangspunkt i ansøgningens kvalitet, prioriteringskriterier og strategiens mål.</p>
B4	<p><i>Aktionsgruppens vurdering af områdets potentielle ansøgere og aktører, og hvad der vurderes at ligge lokalsamfundet mest på sinde.</i></p> <p>Hotte emner i landdistrikterne lige nu er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energipriser, energiforsyning og ejendomsværdi og forsyningsikkerhed, fælles energikilder, lokale kollektive løsninger, skabelse af lokale energifællesskaber • Transport, at komme i skole som ung, hverdagslivet udfordret, bosætningsrelevans udfordret • Tab af servicefaciliteter – skole, pakkepost, detailhandelsbutik, etc. • En række ellers aktive lokalsamfund er udfordret på corona-tidens dræn af frivillige. • På virksomhedssiden er omverdenen ret turbulent, og der skal navigeres på en gang med både kort og langt sigt • Fysisk miljø og ny-og ombyg, tomme butikker, ”øje-bæ’er” • Paradigmeskifte i foreningslivet – den næste generation efterspørger andre vilkår og rammer
C	Beskrivelse/analyse af området
C1	<p><i>Beskrivelse af områdets socioøkonomiske og geografiske situation. Denne beskrivelse skal sammenfatte resultaterne af den tilbuds-gående analyse af området, der er blevet udarbejdet, og som er statistisk underbygget. Beskrivelsen kan danne grundlag for arbejde i partnerskabet ift. vurdering af udfordringer og potentialer.</i></p> <p>Infrastruktur (trafikforhold, uddannelses- og sundhedsforhold, energiforsyning): Området er begunstiget af en veludbygget infrastruktur. Der er veldrevet international lufthavn i Billund, god trafikal infrastruktur med motorveje og togforbindelser, der gør det nemt at komme til og fra området. Trods den gode infrastruktur er en mængde landdistrikter udfordret på ”hullet” offentlig transport i dagligdagen især til og fra uddannelsesmuligheder. Eksisterende afgang bliver ”tyndere besat”, hvilket kan betyde potentielt frafald af ruter/afgange i fremtiden. Omvendt kan det øge behovet for anden infrastruktur som anden sammenhæng i cykelstinet fra lokalbyer til centerbyer, samkørselspladser/koblingspunkter eller delebiler. Begge kommuner er med i Sydtrafik.</p> <p>Hele området er velforsynet med fibernet og mobilforbindelser, og os bekendt er der kun få udfordringer på dette område.</p> <p>Sundhed Ifølge den Nationale Sundhedsprofil fra 2021 er middellevetiden ens i de to kommuner nemlig 81,7 år. Det er 1,7 år længere end hvis vi boede på Langeland og 4 måneder længere end landsgennemsnittet på 81,3 år. Selvom livet ligger i højeste del i begge kommuner i</p>

forhold til Region Syd. Vi har her valgt tal, der rammer KRAM-faktorerne, men også andre faktorer har betydning for oplevelsen af sundhed bl.a. oplevet livskvalitet, ensomhed, deltagelse i fællesskaber, nærhed af grønne områder og godt netværk. Adgang til rekreativ grøn natur og grønne områder har erfaringsmæssigt et positivt aftryk på såvel mental sundhed som fysisk sundhed. Derfor er fokus på såvel adgangen til samt afstanden til natur vigtigt sammen med, at viden om mulighederne kommunikerer lokalt.

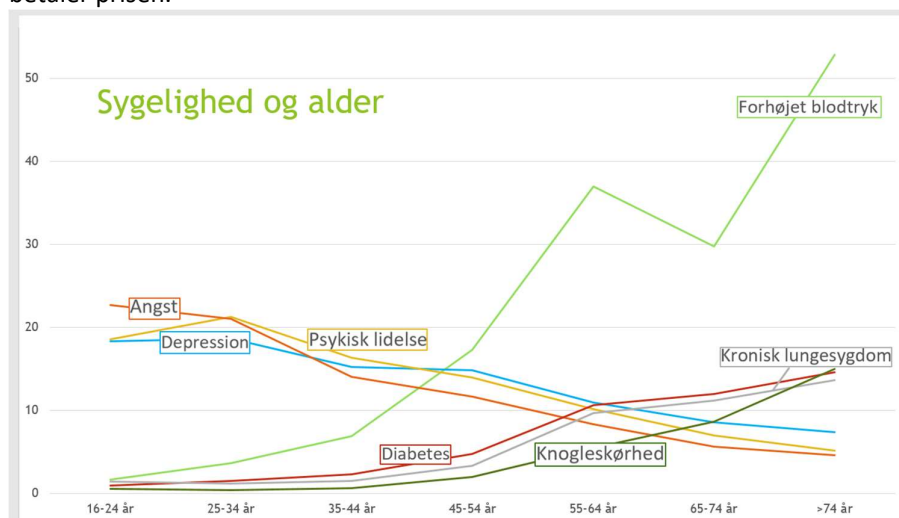
Oversigt over sundhedsprofil Billund og Vejen kommuner:

Område:	Billund Kommune ligger	Vejen Kommune ligger	Målepunkt
Rygning	Som nr. 17 ud af alle 22 kommuner	Som nr. 9 ud af alle 22 kommuner	Daglig rygning. Faldende tendens.
Alkohol	Som nr. 5 ud af alle 22 kommuner	Som nr. 1 ud af 22 kommuner - dvs. bedst.	Drikker mere end 10 genstande i løbet af typisk uge - stærk faldende tendens.
Svær overvægt	Som nr. 11 ud af 22 kommuner	Som nr.19 ud af 22 kommuner (dvs. 3. dårligst)	BMI over 30,
Usundt kostmønster	Som nr. 13 ud af 22 kommuner	Som nr. 2 ud af 22 svarende til 23 % - dvs næstdårligst)	
Fysisk aktiv	Som nr. 13 ud af 22 kommuner	Som nr. 16 ud af 22 – lille aktivitetsniveau	
Mentalt helbred	Som nr. 8 ud af 22 kommuner	Som nr. 2 ud af 22 kommuner - næst dårligst	Særligt unge og unge kvinder er ramt af mistrivsel. Unge lider på sjælen, ældre på fysiske livsstilssygdomme.

Kilde: https://regionsyddanmark.dk/media/i4bl5viw/sundhedsprofilen_2021_region-syddanmark_elektronisk_version.pdf samt materiale fra Vejen Kommune.

Alder og typer af udfordringer

Vi står med et demografisk helbredsparadox: landdistrikterne har mange ældre, der belastes af fysiske livsstilssygdomme samtidig med, at flere af de færre unge belastes på den mentale side. På sigt er det en særdeles bekymrende cocktail både for den enkelte og for samfundet. Og begge betaler prisen.

Kilde: graf udleveret af Vejen Kommune, tal gælder for hele regionen.

Uddannelse

Videregående korte og lange kompetencegivende uddannelser udbydes ikke i området. Her skal de unge til Esbjerg eller Kolding og andre etablerede uddannelsesbyer. Dette forklarer den store fraflytning af unge.

Ungdomsuddannelser

I Billund Kommune er alle ungdomsuddannelser samlet på Campus Grindsted, der oprindeligt var Grindsted Gymnasium & HF, Erhvervsgymnasiet Grindsted, Syddansk Erhvervsskole Odense-Vejle, Grindsted Landbrugsskole, Tronsø Skolen, VUC Vest, 10. klassecenter Grindsted samt Social- og Sundhedsskolen. Campus Grindsted tilbyder et bredt udvalg af gymnasieretninger og såvel tekniske erhvervsuddannelser som landbrugsuddannelser og handelsuddannelser. Hertil kommer to efterskoler.

VBC Vejen Business College er et handelsgymnasium, hvor eleverne kan tage en HHX og en erhvervsuddannelse inden for Butik & Handel, som med gymnasiale fag kan udbygges til en EUX. Vejen Gymnasium og HF er det almene gymnasium med STX og HF. Desuden åbnede SOSU Esbjerg i 2017 en afdeling i lokaler på Vejen Business College. Inden for rammerne af den nye forberedende grunduddannelse åbnede i 2019 FGU Kolding & Vejen, som har undervisningssteder begge steder afløser de tidligere produktionskoler. Begge institutioner indgår sammen med øvrige skoler i Vejen Kommune i omkring Campus Vejen, som et tværgående samarbejde.

Grundskoler

Billund Kommune har 6 folkeskoler (2023), der alle på nær en har 0. til 9. klasse. Den ene er Lynghedeskolens afdeling Stenderup, der har fra 0. til 6. klasse. Siden 2013 har 50 forskellige nationaliteter delt hverdag og læring i en privat internationalt orienteret grundskole i Billund. Hertil kommer 4 friskoler.

I 2020 havde Vejen Kommune 14 folkeskoler (6 børnecentre, en skole med 0.-6. klasse og 7 skoler med 0.-9. klasse) V10, som er kommunens 10.-klassetilbud, er placeret på Grønvangskolen i Vejen og med over 900 elever er kommunens største folkeskole. Hertil kommer 3 friskoler. Børnecentrene er fælleshuse, hvor dagtilbud, skole og SFO har en fælles ledelse og bestyrelse. Skoler med mellem 100 og 150 elever organiseres som børnecentre, mens skoler med færre end 100 elever lukkes eller omdannes til et såkaldt filialbørnecenter på en overbygningsskole. I Vejen Kommune er specialtilbuddene samlet efter opgave i henholdsvis Vejen og Holsted. Hertil kommer 6 efterskoler.

Energiforsyning

Energiforsyningsmæssigt er der fjernvarme i de større byer, mens de mere tyndt befolkede områder har naturgas eller individuelle løsninger. Grundet den aktuelle situation i samfundet er der p.t. meget stor interesse for nye decentrale og private løsninger, som er billigere end gas. Området rummer en række proaktive og velfungerende biogasanlæg, der også leverer til forsyningsnettet.

Området dækkes af en række forskellige elselskaber: Grindsted El og Varmeværk, Norlys og EWII.

Klimastrategier

Billund Kommunes klimastrategi er under udarbejdelse og bliver sandsynligvis godkendt i forsommeren 2023. Strategien forventes at indeholde ambitioner for etablering af ca. 400 ha solceller, mere vindenergi og 750 ha ekstra skov i 2030. I Partnerskab med landbruget vil kommunen sikre grøn omstilling i landbrugserhvervet. Dertil udfases olie og gas i varmforsyningen, der skal cyles mere og fossile køretøjer omstilles til el eller andet drivmiddel.

Vejen Kommunes klima strategi indeholder elementer som: etablering af 650 hektar solceller, konvertere naturgas og olieopvarmede boliger til fjernvarme, løfte boliger to energiklasser, partnerskab med landbrug for færre ko-prutter, konvertere fossildreven vejtransport, fremme cyklisme ved etablering af cykelstier, og solceller på kommunale bygninger.

Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse

Det kystfjerne Billund-Vejen område rummer store skovområder, der skaber variation i landskab og natur. Landskabet blev skabt af istiden og især den store iskant, der stod i kommunernes østlige kant, og som i dag danner skillelinjen - kaldet Vandskellet - mellem det sandede flade hedelandskab mod vest og de dybe bakkede ådale mod øst. Eneste tunneldal i området udgøres af Jels Søerne længst mod syd. Egnen omkring Grindsted er præget af Grindsted Ås enge, som bidrager til varieret natur og kulturlandskab.

Størsteparten af kommunernes åbne areal anvendes til landbrugsproduktion primært kvæg og grise og dertilhørende planteproduktion. Karakteristisk her ud over er meget store sammenhængende skovområder, der primært anvendes til træproduktion, sekundært udnyttes rekreativt. Skovene ejes og drives dels af Naturstyrelsen og dels af private. Rundt om i området findes markante åløb og søer, som primært udnyttes rekreativt. I begge kommuner arbejdes med naturbeskyttelsesområder, hvilket nogle af vores projektansøgere har opdaget.

Det samlede område er ikke for nærværende forsynet med nationalparker, naturnationalparker etc.

Særlige miljø- og eller klimamæssige forhold (hvis det eksisterer).

62 % af energiforbruget i Billund Kommune kom i 2020 fra vedvarende energi. Tilsvarende tal for Vejen Kommune er 55 %. Gennemsnittet for Region Syddanmark er 44 %.

Erhvervsstruktur

Man starter som lille, og så bliver man stor. Som virksomhed. LEGO er et godt eksempel på den erhvervsstruktur, der er i området. Virksomhederne skabes af dem, som bor her. De arbejdspladsskabende virksomheder opstår i området – de etableres ikke af udefrakommende. Især de store virksomheder i Billund skaber mange jobs. Det fordrer et velfungerende og stort nok arbejdskraftopland, kompetencer samt lyst til pendling og god infrastruktur. De største virksomheder området, når vi ser på antal arbejdspladser, er LEGO og LEGOLAND, Dupont, Danish Crown slagteri i Holsted, Louis Poulsen og Solar i Vejen. Men også underskoven af de mindre virksomheder skaber arbejdspladser.

I begge kommuner er der stabil lav ledighed og Vejen og Billund ligger henholdsvis nr. 1 og 5 på Region Syddanmarks rangliste over største andel 25-65 årige i arbejde.

De to kommuner har gennem de senere år kappedes med hinanden om at ligge øverst i erhvervsklimamålingerne fra Dansk Industri – gode erhvervsvilkår skabes via langsigtet indsats.

Overordnet er der udvalgt en række erhvervmæssige styrkepositioner:

- Billund: Børnernes Hovedstad, Centrum for cargo og luftfart, Fremstillingsindustri, Centrum for plastudvikling, Transport, Turisme
- Vejen: Centrum for fødevarerproduktion, Byggeri, Transport, centrum for voksen- og efteruddannelse i Syd- og Sønderjylland.

Børnenes Hovedstad er et samarbejde mellem Billund Kommune og LEGO Fonden som et videnscenter for børns leg og udvikling, som virksomheder i kommunen kan trække på og et spirende potentiale i erhvervsmæssig sammenhæng.

Der er i begge kommuner lav rate for iværksætteri. Til gengæld lever de nye virksomheder længe og skaber arbejdspladser.

Begge kommuner har lokalt funderede erhvervsfremmeorganisationer, der bistår både iværksættere og etablerede virksomheder med netværk, viden og sparring. For at kompensere for manglende iværksætteri udsprunget af videregående uddannelsesinstitutioner arbejdes der i sammen i begge kommuner om virksomhedsetableringer med udgangspunkt i eksisterende virksomheder.

Der er i begge kommuner mangel på egnede erhvervslokaler, primært omkring de større byer. Specifikt lokaler, der er godkendt til fødevareproduktion, lager/produktion/kontor. Begge kommuner driver udviklingspark/kontorhotel for mindre virksomheder.

Turisme

Turismeerhvervets struktur er væsensforskellig i de to kommuner. Billund har en række store virksomheder med stor kapacitet og kvalitet, og som er internationale fyrtårne, der kan tiltrække mange gæster. Virksomhederne er primært placeret i Billund og indgår i danske og internationale koncernstrukturer. Der gennemføres ca. 1,6 mio. overnatninger om året i Billund Kommune (overnatninger på steder med mere end 40 senge). I Billunds opland findes en række mellemstore og mindre turistvirksomheder, hvis kapacitet skal lægges oven i.

I Vejen Kommune er der omkring 116.000 overnatninger (2022), og turismeerhvervet er præget af mange mand-og-kone-virksomheder, stor geografisk og typemæssig spredning og begrænset international gæsteappeal.

Billund Kommune indgår i Destination Trekantområdet sammen med Vejle, Kolding og Fredericia Kommuner, og fokus ligger på international markedsføring primært i samarbejde med turoperatører. Vejen Kommune er for nærværende uden for destinationssamarbejde og har en nyudviklet turismestrategi, der bygger på bottom up, branding af unikke oplevelser, understøttelse af samspil mellem aktører og udviklingsmæssig satsning på Hærvejen.

Arbejdsstyrke

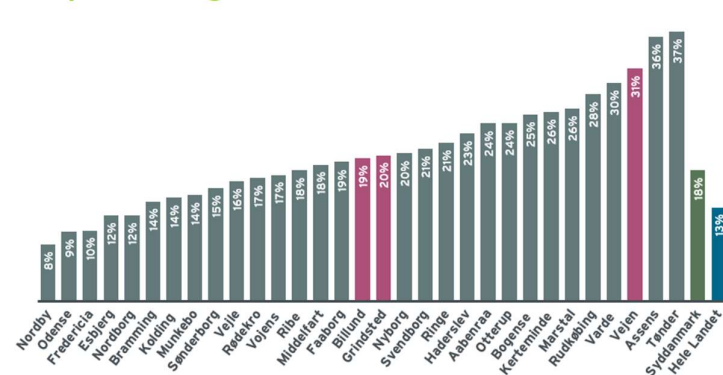
Henholdsvis 82 % og 81 % af de 25-66 årige i Vejen og Billund kommuner indgår i arbejdsstyrken. Det er højeste og 5. højeste niveau i Region Syddanmark. I Billund Kommune findes ifgl KONTUR 2022 18.500 arbejdspladser, i Vejen Kommune 20.300 arbejdspladser.

Pendling

Landdistrikterne udgør et effektivt arbejdskraftsopland for virksomheder i hovedbyerne.

Indpendling fra landdistrikter 2020

Region Syddanmark

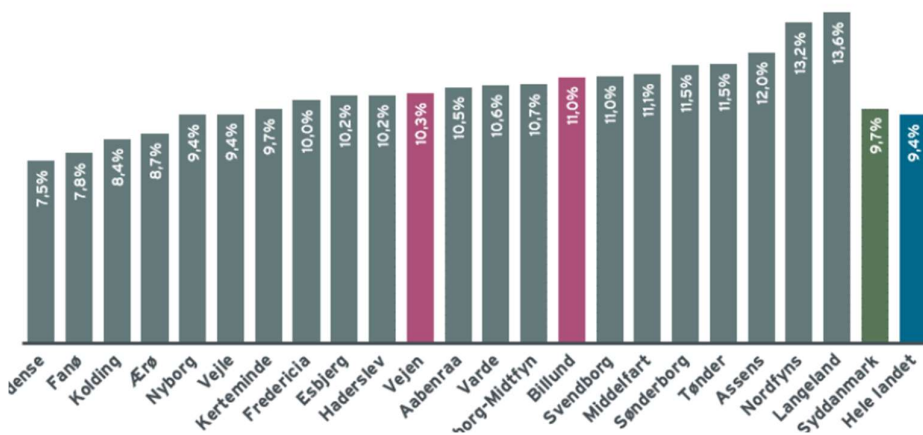
- Arbejdsplads er og hverken
- De syddanske landdistrikter
- Kulturen i Syddanmark
- Nyt interaktivt værktøj
- Hvis I villvide mere

Landdistrikter er områder med færre end 200 indbyggere

Unge uden job og uddannelse

LAG-bestyrelsen undrer sig over en relativt stor andel af 16-24-årige, der ikke er i uddannelse eller job, og et omfang, der ligger over gennemsnittet i Region Syddanmark. Vi gør her opmærksom på, at Billund Kommune anvender et andet talmateriale på området, der viser en stærkt faldende tendens og er til et niveau på 6,3 % for 2022.

Antalsmæssigt var der i 2021 193 i Billund Kommune og 352 i Vejen Kommune mellem 15 og 24 år uden job eller uddannelse. Vi har fået oplyst, at de findes i landsbyerne også. (Tal oplyst af Billund Kommune)

Kilde: analyseoplæg fra Region Syddanmark, Kontur 2022

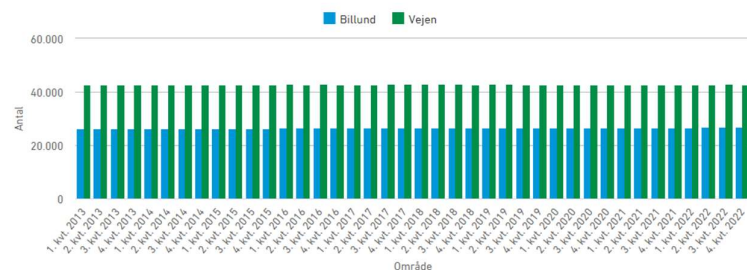
Hvem bor i området? Giv en kort karakteristik af befolkningssammensætning, og opgiv områdets samlede areal og befolkningstal samt tæthed (areal divideret med antal = tæthed).

Pr. 1. oktober 2022 var der 26.961 indbyggere i Billund Kommune, og 42.823 i Vejen Kommune, hvilket medfører en befolkningstæthed samlet 51,65.

Folketal den 1. i kvartalet

Område:

Kilde: Danmarks Statistik

Kilde: statistikbanken, Danmarks Statistik, befolkning i de to kommuner pr. kvartal, og talmateriale fra Region Syddanmark.

Der har været stabilt folketal i den forgangne lag-periode. Befolkningsudvikling 2017-2022: Vejen Kommune: 0,0 % og Billund Kommune +1,7 %.

Vejen by rundede i 2022 10.000 indbyggere (10.009 præcist), mens Grindsted har 9.750 indbyggere og Billund by 6.723. Billund by har oplevet stor vækst, Vorbasse og Sdr. Omme har haft en lille fremgang, mens de øvrige byer har oplevet svag tilbagegang i indbyggertallet. I Vejen Kommune er mønsteret noget blandet, hvor især større landsbyer og landsbyer tæt på Kolding har oplevet vækst. I nogle landdistrikter er befolkningstallet reddet fra et fald i kraft af tilflyttet udenlandsk arbejdskraft fra landbruget og nogle dele af industrien. Nærmeste større byer er Esbjerg, Vejle, Kolding.

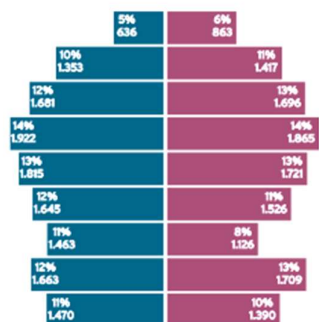
Region Syddanmarks analyse Det attraktive liv i landdistrikterne viste for perioden 2012-2020, at befolkningstallet i byer med færre end 3.000 indbyggere faldt med henholdsvis 2 % i Vejen og 3 % i Billund kommuner.

Fordelt på aldersgrupper

Generelt er der 29 % flere ældre i regionens landdistrikter, og 10 % færre unge. Vi antager dette også gælde vores område. Tallene er for Åbent land og byer op til 3000 indbyggere.

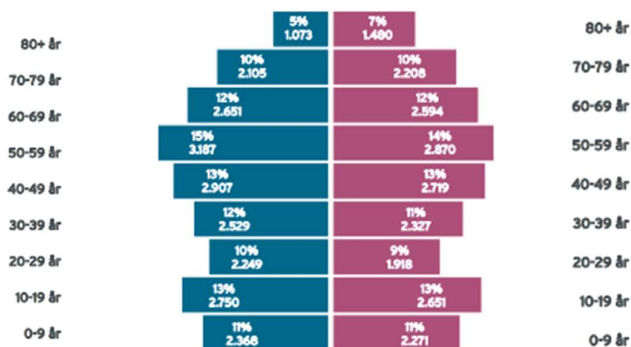
BEFOLKNINGSPYRAMIDE 2022

Billund

Der er 27.000 indbyggere i kommunen.

Vejen

Der er 42.900 indbyggere i kommunen.

	<p>Kulturelle forhold</p> <p>Området rummer et rigt forenings- og kulturliv primært båret af frivillige. Samlingssteder som foreningshuse og idrætshaller udgør her en væsentlig ramme i dagligdagen lokalt. I Vejen Kommune findes en række foreningsdrevne forsamlingshuse. Området er velforsynet med idrætsanlæg også i de mindre byer. To idrætsanlæg har national/regional betydning; Vejen Idrætscenter og Magion i Grindsted. Begge steder har samtidigt har et stort lokalt opland. Historisk udgør grænse- og højskolehistorien en væsentlig fortælling, som trækker ind i begge kommuner. Det lokale foreningsliv er aktuelt udfordret på mangel på frivillige ledere efter corona-perioden. I LAG-bestyrelsen oplever vi, at de unge tilflyttere har andre mere løst-koblede og netværksorienterede tilgange til foreningslivet. De ønsker stadig fællesskaber og lokalt netværk, men gider ikke formalia. Teaterscener i Grindsted og Vejen trækker både musikarrangementer og teaterforestillinger til. Vikingspillet i Jels trækker i deres 2 ugers spillerperiode et stort antal gæster, og der findes et antal mindre amatørteaterforeninger. Interessesfelterne er store.</p> <p>Børns interesse i foreningsdeltagelse er faldet. Fra 2018 til 2021 er der sket et fald på 10 % i 0-18-årige foreningsaktive i Vejen Kommune og 17,5 % i Billund Kommune.</p> <p><i>Bæredygtig udvikling og grøn omstilling, herunder vedvarende energi, beskriv evt. særlige kendetegn for området, og særlige kommunale eller regionale områdespecifikke indsatser, som udviklingsstrategien kan støtte op om</i></p> <p>Området rummer et relativt stort antal biogasanlæg, der også leverer gas til boligopvarmning.</p> <p><i>Evt. særlige stedbundne ressourcer som forekommer vigtige for området</i></p> <p>Området indeholder uudnyttede og ikke fuldt udnyttede unikke kulturhistorier i form af</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hedens kulturlandskab med steder som Baldersbæk, der er en af Københavnerplantagerne, Gyttegård med specielle indlandsklitter, Grene Sande samt højdedraget Store Råbjerg og Ravnhøj Hede • Den særlige historie, der knytter sig til engene langs åerne på heden findes f. eks. ved museumsgården Karensminde vest for Grindsted • Grænse- og højskolehistorien omkring Kongeåen, som også hænger sammen med Københavnerplantagerne • En række længere vandreruter går gennem området: Kyst til Kyststien fra Blåvand til Vejle, Camino Frøs Herred i den sydlige del af Vejen Kommune og nordlige del af Haderslev m.m. <p><i>Giv en kort vurdering af særlige kendetegn, problemstillinger eller behov i området.</i></p> <p>Den væsentligste udfordring som virksomheder og landdistriktsaktive påpeger, er bankers og kreditinstitutioners ulyst til at finansiere byggeri og handler i visse postnumre og visse steder. I stedet for bliver der stillet som mulighed, at hvis aktiviteten flyttes tættere på motorvejen, så er der bedre muligheder. Dette er med til at udmarve landsbyerne.</p>				
D	Aktionsgruppens vurdering af de vigtigste lokale udfordringer og potentialer baseret på den udarbejdede SWOT-analyse (max 3 sider)				
D1	<p>Angiv de styrker, svagheder, muligheder og trusler (gerne i skemaform), der er blevet identificeret for området.</p> <table border="1" data-bbox="305 1759 1414 1894"> <thead> <tr> <th data-bbox="305 1759 873 1791">Styrker</th> <th data-bbox="873 1759 1414 1791">Svagheder</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="305 1791 873 1894"> <ul style="list-style-type: none"> • Geografisk beliggenhed – velfungerende infrastruktur, strategisk kryds, tæt på Tyskland • Infrastruktur med lufthavn, motorvej, bane, veludlagt fibernet og mobiladgang </td> <td data-bbox="873 1791 1414 1894"> <ul style="list-style-type: none"> • Offentlig transport er svag i yderområder og mange landsbyer, rammer især unge • Tordenskjolds soldater i frivilligheden, ældres ressourcestærkhed omsættes ikke til frivillighed lokalt </td> </tr> </tbody> </table>	Styrker	Svagheder	<ul style="list-style-type: none"> • Geografisk beliggenhed – velfungerende infrastruktur, strategisk kryds, tæt på Tyskland • Infrastruktur med lufthavn, motorvej, bane, veludlagt fibernet og mobiladgang 	<ul style="list-style-type: none"> • Offentlig transport er svag i yderområder og mange landsbyer, rammer især unge • Tordenskjolds soldater i frivilligheden, ældres ressourcestærkhed omsættes ikke til frivillighed lokalt
Styrker	Svagheder				
<ul style="list-style-type: none"> • Geografisk beliggenhed – velfungerende infrastruktur, strategisk kryds, tæt på Tyskland • Infrastruktur med lufthavn, motorvej, bane, veludlagt fibernet og mobiladgang 	<ul style="list-style-type: none"> • Offentlig transport er svag i yderområder og mange landsbyer, rammer især unge • Tordenskjolds soldater i frivilligheden, ældres ressourcestærkhed omsættes ikke til frivillighed lokalt 				

<ul style="list-style-type: none"> • Erhvervs miljø med lav ledighed, mange faglærte, danmarksmestre i erhvervs klima over flere år, godt arbejdskraftsopland, sund tilgang til virksomhedsdrift, næsten ingen langtidsledige • Turismemagnet i Billund – Legoland og co. • Mange naturværdier, mange naturområder, vild med vilje kommuner, u-tivoliseret natur • Stærke landsbyer, højt engagement, godt netværk og naboskab, gode idrætsfaciliteter • Velfunderede kommuner • Lave lokale udgifter og jordpriser, god plads til arealkrævende virksomheder, lave grundpriser, så man får meget for pengene som borger, hesteejendomme relativt billige • Stærke værdikæder til fødevarer og byggeri • Udenlandsk arbejdskraft, der bosætter sig, og redder bosætningstilladelse, lav ledighed • Unikke kulturhistorier, stærk lokal identitet og kulturarv • Kommunal opbakning til at minimere ”øje-bæ-ejendomme” bl.a. gennem bysaneringspulje, hvor der opkøbes og nedrives forfaldne 	<ul style="list-style-type: none"> • Mangel på ungdomsboliger og –miljø • Den demografiske nedadskruende spiral – flere ældre, færre unge, unge bliver i større uddannelsesbyer • Foreningslivet udfordret af corona-åreladningen • Mangler viden og kompetencer og mod til at udnytte penge ude fra/fundraising. • Uddannelsesniveau er lavt • Ingen videregående udd. inst, man skal flytte for længerevarende uddannelse • ”Øjebæ”ejendomme – som ikke kan fjernes eller ryddes op om sender forkerte signaler • Uens struktur i turismeerhverv i de to kommuner – magnet contra mangfoldighed • Landdistrikterne får ikke gavn/spin off af de mange turister i området • Uens fokus på landdistrikter i de to kommuner • Mangel på erhvervslokaler – med rette indretning, størrelse og beliggenhed samt mangel på investorer, der vil investere i bygning af nye produktionsbygninger • Landzonebegrænsninger i forhold til produktions- og detailhandel, ikke showrooms uden for byer • Stor landbrugsskabt CO2-udledning • Middelmådig natur – og dermed også oplevelsesværdi
<p>Muligheder</p>	<p>Trusler</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Klima udfordringer: Stort samfundsfokus på grøn omstilling og bæredygtige projekter på alle 3 dimensioner, selv turisme tænker bæredygtighed, kan bruges til at skabe forretning/arbejdspladser • Verdensmål: er kommet for at blive, ramme for debat og beslutninger • Energikrise: Prisstigninger skaber andre regnestykker, nye energikilder og lokal vedvarende energiproduktion • Affald som ressource: mere finmasket sortering, miljøkonsekvenser, valg ugenomskeelige, co2forbrug med ukendt og ugenomskeelige fakta, svært at navigere i • Alternativer til foreningslivet bryder frem – styrke fællesskabet i nye former og med nyt indhold, stiller nye krav, en rejse for et lokalsamfund, individualisering og selvscenearbejdelse er stor, kommercielle foreningsaktiviteter opstår • Sundhed: personligt velvære, stress ned, kostfokus, ikke-rygning, fysisk aktivitet som fællesskabs-skaber • Lokalt producerede fødevarer og gårdbutikker er stadig hot • Digitalisering giver fortsat muligheder, lægebesøg, behandlinger, myndighedskontakt, ikke tabe nogen • Fællesskaber fastholder – jo større tilknytning til lokalområdet, jo færre overvejelser om at flytte væk • Mere finmasket cykelsti-net • Turistmarkedet trækker mod oplevelser med høj originalitet, meet the locals, at forstå et område, opleve lokale madvarer etc. Det helt særlige og unikke giver oplevelsesværdi. • ”Pusterums”-oplevelser – supplement til de store steder inden for turisme. • Udenlandsk arbejdskraft – som arbejdsstyrke og bosætning • Øget biodiversitet – på mange planer 	<ul style="list-style-type: none"> • Urolige tider: Internationale konflikter, inflation, sanktioner, pandemier lægger dæmper på udfoldelseslysten hos virksomheder og forbrugere • Yderligere udsultning af den offentlige transport - især for unge til uddannelse • Tilflytning af ressourcetsvage, opståen af parallel-samfund og husejere a la Låsby Svensen • Landsbyer, der får tilflytning, men udvikler til at være sovebyer/oplandsbyer uden eget liv • Den kollektive energikrise – samfund, lokalområder og familier, huspriskonsekvenser • Nedsmeltning af detailhandlen til ikkeeksisterende, barrierer for butikker/showrooms til webshops uden for byer, • Finansieringsbarriere: mangel på belåningsmuligheder hos banker og realkreditinstitutioner, gælder både erhverv og private. • Mangel på egnede erhvervslokaler: rette sted, pris og indretning, tomme landbrugsbygninger • Mindre virksomheder kan blive kvalt af krav: myndigheds- og kundekrav til kvalitetsstyring, miljøstyring, bæredygtighed, grøn omstilling, GPDR – det er omkostningstungt for virksomhederne • Forringet mulighed for adgang til natur/dyrkningsarealer – qua større marker og mangelfuld myndighedsreaktion, mindre lyst til at åbne naturadgang til turister • §3.naturområder begrænser turismevirksomheders udviklingsmuligheder • 10 % af de unge mellem 15 og 24 er ikke i job eller uddannelse. • Store krav om at frivilligheden løser offentlige opgaver (vedligehold, renhold) • Urolige tider: Internationale konflikter, inflation, sanktioner, pandemier

D2

Udfordringer og udviklingsbehov

Beskriv her de udfordringer eller udviklingsbehov som området har. Hvilke behov skaber det, og hvilke potentialer er der, der kan arbejdes videre med. Inddrag evt. tidligere erfaringer, der kan bygges videre på.

LAG-bestyrelsen har i arbejdet med udviklingsplanen udpeget disse hovedudfordringer – her formuleret som paradokser:

- Vi ved, at fællesskaber fastholder bosætning, men fællesskaberne er udfordrede af forskelligartede forventninger til grad af forpligtelse. Vi har skalaen fra "vi burde revitalisere andelsselskabstanken" til "foreningsformalia giver ikke mening". Vi hører også fra landsbyer tæt på større byer, at tilflyttere herfra ikke ser mening i at involvere sig, hvor de bor – således at soveby-livsformen sniger sig ind. Vi skal som landdistrikter reflektere over, hvorvidt vi løser nutidens problemer med fortidens værktøjer. Samarbejde i landsbyer har historisk udviklet sig fra bondealmuens arbejdsfællesskaber med stor grad af afhængighed af hinanden, over andelsselskabsperioden med frivilligt socialt og fritidsorienteret foreningsliv forankret i den nære geografi til pendlersamfund med høj fart og globale sociale medier som sammenhængskraft, hvor lokalt forankrede fællesskaber giver for lidt mening til, at man involverer sig. Vi ved, at f. eks. DGI har nye værktøjer, foreningsformer og fat i metoder til at involvere unge, og det vil vi gerne have i spil. Mere end nogen sinde har landdistrikterne brug for at løse opgaver sammen. Også nye opgaver som klima og udfordrede unge. Vi skal dyrke den kultur, hvor vi tager ansvar for hinanden og gør det vi kan med det, vi har – fremfor at forvente kommune, stat eller detailhandelsudviklingen gør det for os.
- Det demografiske paradoks spøger stadig. Det er primært ældre, der bliver sygdomsudfordrede, der bliver boende, mens færre unge flytter til. Omvendt så mener vi uddannelse er vigtigt – især for at bryde et langsigtet mønster i området – for det lave uddannelsesniveau påvirker vores sundhedsvalg. Derfor skal der findes nye modeller for transport mellem landsbyer og uddannelsesbyerne. Vi vil ikke have "gøre os dummere"-spiral! Vi vil fortsætte arbejdet med at finde på kørebare løsninger – og vi vil understøtte en kultur, hvor valg på det individuelle område kan spille med. Der skal måske nye prioriteter i egen adfærd med på turen.
- Området har velfungerende landsbyer – eller har de? Vi har i LAG-bestyrelsen fået en del reaktioner på denne styrke. Fordi mange landsbyer oplever at miste funktioner og forringede rammevilkår og føler sig klemt – klemt mellem glansbilledet og realiteterne.
- Der er så dejligt ude på landet! Teknisk set burde vi være sundere og trives – med frisk luft, netværk og god adgang til naturen. Sundhedstallene siger bare noget andet. Og rammerne på landet er i sig selv ikke attraktivt nok at flytte ud til. Adgangen til natur opleves nogle steder at blive mindre, luften er ikke helt så frisk og netværket ikke så attraktivt. Summen af de individuelle valg tegner et noget andet billede. Vi skal have indsatser, der løfter viden og udligner lavt uddannelsesniveau. OG så skal vi seriøst støtte kommunernes indsats for de 16 til 24-årige uden job og uddannelse. De er også i landdistrikterne. Værktøjskasserne til foreningsarbejde skal nok have et ekstra rum her. Er der for øvrigt en voksen tilstede, der kan tage ansvar for de samværsformer, som giver nogle af de unge lavt selvværd og mistrivsel? Bør vi give vores værdier og vaner et servicetjek?
- Klima- og energiområdet ruller heller ikke af sig selv den ønskede retning. Mange landsbyer er voldsomt udfordrede og optagede af at skaffe billigere kollektiv varmforsyning. De lokale fællesskaber sættes i spil til at finde lokale løsninger i fællesskab - med sig selv eller nabobyer. Men klimaindsatsen står og tripper for at komme i fokus. Kan vi bruge landsbyernes eksisterende sociale fællesskaber til nye tiltag som reparationscaféer, viden og praktisering af vild-med-vilje-arealer, fællesgartnerier eller helt andre nytænkende ideer?

	<p>Kan vi gøre det så hipt i forhold til byer, at klimainsats kan bruges til at være bosætningsargument? Kunne der være virksomheder i landdistrikterne, der kan skabe arbejdspladser inden for den grønne omstilling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unik kulturhistorie. Fantastisk natur. Vi, der bor i området, påskønner historien og naturen – og synes herlighedsværdien er stor og vil gerne dele. Historien er ofte svær at afkode for en gæst, og naturen er ikke helt så lækker i gæstens øje. Vi skal have mange gode elementer sat sammen i en større historie, der kan trække gæster til. Derfor skal der sættes nye aktører, nye koncepter, nye samarbejder og nye tankegange i spil. Især fordi en del gæster i dag gerne vil i menneskekontakt med lokale og MÆRKE autenticitet. Lokale fødevarer og butiksliv til turister, f. eks. gårdbutikker med indkøbt sortiment og webshop showrooms – rummer også potentialer. Vi skal kunne evne at udvikle småskala-oplevelser også i relation til myndighedshåndteringen af planloven.
	<p>Udviklingsstrategiens vision</p>
E1	<p><i>Opstil en vision for aktionsgruppens virke i programperioden. Visionen skal udtrykke aktionsgruppens overordnede målsætning om, hvilken retning aktionsgruppens geografiske område skal udvikle sig i, og hvordan området skal se ud om et givent antal år, fx i 2027, hvor programmet slutter.</i></p> <p>LAG Vejen-Billund er et partnerskab, der gennem lokalt fødte og lokalt forankrede projekter understøtter landdistriktsudviklingen og vækst i Billund og Vejen kommuner. Vi virker og samvirker i et bredt samarbejde med landdistrikternes ildsjæle, virksomhedsejere, iværksættere og foreningsfolk, kommuner og region. Vi vil tilstræbe, at energien bliver til synergi hos de mange forskellige interesser, der er involveret i landdistrikterne, og at vi sammen retter indsats og fokus på de problemer, der opleves og de udfordringer, som vi ret beset kan gøre noget ved med indsatser, som vi reelt set kan løfte igennem samarbejder. LAG Vejen-Billund kan bidrage med tildeling af økonomisk støtte, netværk, videnskobling, kompetenceudvikling og koordinatorbistand til projektafklaring og -håndtering samt bidrage til tværgående samarbejder.</p> <p>I 2027 ønsker vi for hele LAG Vejen-Billund:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At der er tiltrukket og skabt virksomheder og levedygtige arbejdspladser i landdistrikterne, og at udfordrede unge har fået særlig opmærksomhed. - At landdistrikterne bidrager seriøst til løsningen af egne og samfundets klimaudfordringer. - At landdistrikterne forholder sig aktivt, selvkritisk og kreativt til ressourceforbrug. - At have en veludviklet småskalaturisme i området, med gode koblinger og oplevelser og logistik, der giver mening for gæsten. - At landdistrikterne bevarer og udbygger styrke og har fundet alternative fællesskaber. - At der er afprøvet nye transportformer til erstatning for den offentlige transport. - At landdistrikterne trækker flere projektmidler til udefra, har fundet gode organiseringer til dette og har lært at beherske bureaukratiet til fundraising. <p>Overordnet fordeling</p> <p>Vi ønsker at have et ligeværdigt fokus på fællesskabs-skabende og arbejdsplads-skabende projekter fra det samlede områdes borgere og mikro-virksomheder samt at sætte større fokus på fundraising-kompetence via netværksdelen.</p> <p>Vi ønsker at bakke op om projekter med bæredygtig profil, hvor der er taget aktiv stilling til både social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed. Den sociale bæredygtighed handler også om de 15-24 årige unge uden job og uddannelse. F. eks. en virksomhed søger til produktionsudstyr og har samtidigt vurderet, at der er mulighed for at byde ind med et 5-timers job til en ung, og at der er en</p>

	<p>medarbejder med tid og lyst til at tage sig af den unge. Det er aktivt. Et lokalsamfund søger til padelbane og angiver, at banen også stilles til rådighed for de udfordrede unge. Det er passivt. Vi vil se bud på, hvordan der kan skabes kontakt, hvordan de udfordrede unge kan inddrages i byggeproces, kan blive involveret i pop-up-træning, kan kobles med anden ung, der kender padel etc. Det er aktivt.</p> <p>Visionen rummer en række til- og fravalg, som er drøftet i bestyrelsen og med interessenter, og i LAG-bestyrelsen mener vi, at vi kan gøre en forskel med disse indsatser og løfte området på mange felter.</p>
F	Udviklingsstrategiens indsatsområder og mål
F1	<p><i>Beskriv og begrund aktionsgruppens mulige indsatsområder, som er fremkommet som resultat af analyser og inddragelse af partnerskabet. Indsatsområder skal falde inden for ordningens/ordningernes overordnede strategiske mål og indsatser. Skriv gerne i punktform. Det anbefales, at der ikke er for mange indsatsområder.</i></p> <p>Indsatsområder</p> <ol style="list-style-type: none"> Vækst og iværksætteri <p>Vi ønsker at give mulighed for etablering og vækst af mikro-virksomheder i områdets landdistrikter for at sikre et større udbud af arbejdspladser. Vi er åbne over for alle typer virksomhed, vidensvirksomheder, service, produktion, fødevarer, turisme og håndværk. Det er lige gyldigt, hvem der skaber arbejdspladserne. Vi forventer, at ansøgende virksomheder selv har udarbejdet en gennemarbejdet og reviderende forretningsplan som grundlag for ansøgning samt at der er forsøgt tænkt bæredygtighed og unge-udfordring ind. Virksomheder kan trække på erhvervskonsulenter i erhvervsfremmesystemet til gratis 1 til 1-sparring på forretningsplan. Vi er interesserede i at se projekter, der skaber levedygtige arbejdspladser og gerne udnyttelse af samfundets fokus på omstilling og klimaudfordringer.</p> Oplevelsesøkonomi <p>Vi ønsker at understøtte eksisterende og kommende turismevirksomheder, som ønsker at udbyde gæsterelevante ydelser. Bæredygtighed på alle tre dimensioner er også et varmt emne i turismeerhvervet, så det skal tænkes ind. Det kunne være omkring madspild. Ansøger skal have gjort sig overvejelser om samspil og synergi med andet turismeudbud også i forhold til målgruppe og markedsføring samt eventuelle "huller i oplevelseskæden" set fra gæstens syn. Det er et krav, at ydelsen komme til at blive markedsført på de respektive visit-hjemmesider, og på relevante lokalsamfunds kommunikationskanaler. Udbud, der bringer de unikke kulturhistorier og naturoplevelser aktivt i spil, vil blive prioriteret. I forbindelse med projektafklaringen kan der trækkes på sparring fra erhvervsfremmeorganisationerne og for Billund Kommunes vedkommende også Destination Trekantområdet. Vi ønsker også at se projekter, der indeholder indtjeningspotentiale og fysiske faciliteter, der er ud over standard, glamping, spektakulær overnatning, høj lækkerhedsfaktor, rekreative rum, originalitet. Det er karakteren af projekt og samspil, som er væsentligt - ikke hvem, der står bag og hvilken geografi. LAG-bestyrelsen forventer dog en del ansøgere fra de to omtalte tværgående oplevelsesrum.</p> Klimaindsats <p>Vi ønsker at understøtte klimaindsatsen, som de to kommuner har defineret, og forventer, at virksomheder (også inden for turisme) udvikler projekter med alternativ energiproduktion og energioptimering inden for den prioriteringsramme, som LAG har. Især turismevirksomhederne udtrykker ønske om solceller, varmepumper og generel energioptimering. Vi forudsætter, at ansøger har udtømt andre finansieringskilder til</p>

energirenovering. Kreative tanker omkring solcelleoplader til el-cykler etc. imødeses. LAG rummer ikke midler nok til at finansiere solcellemarker og tilsvarende store projekter. Men de kommunale klimaindsatser indtænker lokalt ejerskab til energiproduktion, og her kan LAG bidrage med udviklingsforløb omkring baggrundsviden og forudsætninger.

4. Rammevilkår og det gode landsbyliv

Vi ønsker at give landdistrikter gode rammer for et aktivt fællesskab. Vi ønsker at se projekter, som ikke bare handler om bæredygtighed, klima og udfordrede unge, men hvor involverende fællesskab er tænkt ind – både i proces og resultat. Det stiller nye krav til landsbyernes kreativitet. Vi har ikke hørt den rigtige løsning på den kollektive trafik, men vi venter spændt på kreative tiltag. Vi forventer dog ikke at landsbyerne løser dette problem som enkeltbyer – der skal samspil til, og det vil vi gerne understøtte. Vi venter også spændt på projekter inden for klima og energi, som ligger inden for de respektive kommuners klimaindsatser.

LAG-bestyrelsen vil opruste på kompetenceudvikling inden for fundraising f. eks. via netværksaktiviteter. Vi ønsker at støtte "kun i en by"- projekter, der sikrer adgang til naturoplevelser året rundt på sikker og tryk måde for borgere. Og vi ønsker i høj grad at støtte projekter, der får stioplevelser mellem landsbyer til at hænge sammen.

For alle områder forventer vi, at eventuel reduktion af biodiversitet "erstattes" – f. eks. hvis der fældes træer for at lave en kunstgræsbane, så skal der gang i blomsterbedene eller tilsvarende efter ansøgers kreativitet.

LAG Vejen-Billund ønsker også i denne periode en geografisk spredning af projekter i hele områdets geografi over programperioden. Vi ønsker at sætte rammebeløbet i spil til landdistrikterne, hvorfor projekter placeret i hovedbyerne Vejen, Billund og Grindsted ikke kan i mødekommes. "Skævebane"-relaterede projekter i Grindsted kan dog være undtagelsen.

Vi har i denne periode ikke på forkant fravalgt ansøger-grupper eller projektemner, men ønsker at se innovative, samtænkte og problemløsende projekter med stor sandsynlighed for realisering (rette personer bag, som kan løfte). Om projekterne så kommer fra et lokalråd, forsamlingshus eller borgergruppe er underordnet. Det er projektet og projektholder, som er vigtigt. Vi gør i samme åndedræt opmærksom på, at tildeling af midler til projekter ikke danner præcedens. At vi giver til en padelbane i en landsby, medfører ikke at der gives til padelbaner i 8 andre byer. At et forsamlingshus får, betyder ikke at alle får.

Vi vil gerne her opfordre kommunerne i området til at være opmærksomme og omhyggelige med at forklare – så os uden for kommunen også forstår det – hvorfor dette og hint ikke kan lade sig gøre. De landdistriktsaktive oplever, at regler og kommunernes fortolkninger af regler blokerer for udvikling.

Til opfyldelse af strategiens vision og som følge af strategiens definerede indsatsområder, opstilles en række mål. Målene skal være klare og skal kunne gennemføres gennem en række målbare aktiviteter. Et mål kan fx være: at styrke befolkningens adgang til naturen, eller styrke salget af lokale produkter

Vi har sat følgende mål op:

- At der er skabt 25 levedygtige arbejdspladser i landdistrikterne
- At der er skabt 10 mindre jobs til de udfordrede unge

	<ul style="list-style-type: none"> - At landdistrikterne bidrager seriøst til løsningen af egne og samfundets klimaudfordringer gennem 10 projekter - At have en veludviklet småskaturisme i området, med gode koblinger og oplevelser og logistik, der giver mening for gæsten. - At landdistrikterne bevarer og udbygger styrke og har fundet alternative fællesskaber - At der er afprøvet nye transportformer til erstatning for den offentlige transport
F3	<p><i>Grundet det særlige aktuelle politiske fokus, både nationalt og på EU-plan, på bæredygtig udvikling og grøn omstilling, ønskes en vurdering af, om og hvorfor/hvorfor ikke området, og dermed udviklingsstrategien, i særlig grad har fokus på dette.</i></p> <p>Vi ønsker at sætte stort fokus på bæredygtighed, og ser i høj grad LAG-midlerne som landdistrikternes mulighed for at bidrage til løsninger af denne samfundsopgave. Vi vil gerne bidrage til at øge kendskabet til FN's verdensmål, således at projektholderne kan indarbejde dette i deres projekter, hvor det er muligt og giver mening.</p> <p>Bæredygtighed skal her forstås som både økonomisk, miljømæssig og social.</p>
F4	<p><i>Der er et særligt fokus på EU-plan om social inklusion, kønsligestilling og unge. Der ønskes derfor en vurdering af, om og hvorfor/hvorfor ikke området, og dermed udviklingsstrategien, i særlig grad har fokus på dette.</i></p> <p>På generalforsamlinger og invitationer samt infomøder og netværksaktiviteter ønsker vi fortsat at italesætte, at balance er en god ting, men balance i køn og alder skabes af de fremmødte. I projektvurderingerne skeles ikke til alder og køn. Gennem vores indsats over for de 16-24-årige uden job og uddannelse bidrager vi væsentligt til fokus på unge.</p>
F5	<p><i>LAG er placeret i forordningen² under art. 77 Samarbejde. Der er stor fokus på samarbejde, både lokalt, tværregionalt i Danmark og internationalt mellem landene. Der ønskes en vurdering eller en beskrivelse af, om og hvordan aktionsgruppen påtænker at samarbejde udenfor eget LAG-område.</i></p> <p>Bestyrelsen finder, at de to "gennemgående" turistoplevelser som Hærvej og Bramming-Grindsted banen, vil være oplagte samarbejdsprojekter for landdistrikterne. Langs Hærvejen er der 12 ud af 15 kommuner, der er med i LAG, og der er et stærkt ønske om, at LAG langs med Hærvejen kan anvendes til nuancering af relevante private/foreningsbaserede gæstetilbud. Langs banestien er Varde også LAG-område. Vi har ikke forventning om, at Billund indtræder i Hærvejsamarbejdet.</p> <p>Bestyrelsen har drøftet andre mulige tiltag og er positive og åbne, hvis der er kvalificerede projekter, som kommer fra borgere og virksomheder. Ligeledes er vi åbne for samarbejder med andre LAG-områder, hvor det giver mening.</p>
G	Aktionsgruppens egne prioriteringskriterier (ikke obligatorisk)
	<p><i>Bolig- og Planstyrelsen fastsætter 9 overordnede prioriteringskriterier, som aktionsgrupperne skal anvende for udvælgelse af projektansøgninger. Disse findes i bilag 4. Aktionsgruppen har derudover mulighed for selv at udarbejde 1-3 prioriteringskriterier, der kan anvendes ved prioriteringen af indkomne projektansøgninger. Kriterierne skal være specifikke for de indsatsområder, der er defineret i strategien. Prioriteringskriterierne skal til enhver tid være kendt af ansøgere, og skal fremgå af en kommende hjemmeside og i forbindelse med ansøgningsfrister. Prioriteringskriterierne</i></p>

² CAP-plan forordningen (2021/2115), artikel 77, stk. 1. b)

	<p><i>kan anvendes til at målrette ansøgningsrunder, så de følger udviklingsstrategiens målsætninger og indsatsområder, hvis der er behov for det.</i></p> <p>Da vi har lokaliseret en væsentlig udfordring, som vi gerne vil have foreninger og virksomheder til at bidrage til løsninger på, så vil vi gerne have dette indarbejdet som eget vurderingskriterie.</p> <p>En beskrivelse af, hvordan dit projekt understøtter, at unge mellem 16 og 24 og ikke i job eller uddannelse, og som bor i dit område, bliver involveret eller kan få aktivt gavn.</p>
H	<p>Udviklingsstrategiens målsætninger, mål for indsatsområder og aktiviteter</p> <p><i>Opstil i skemaet neden for udviklingsstrategiens målsætninger, forventede mål for de enkelte definerede indsatsområder og en forventet handlingsplan (aktiviteter) til at nå målene.</i></p> <p><i>Der skal udfyldes et skema for hvert mål, som aktionsgruppen har prioriteret. Til hvert mål kan aktionsgruppen anføre det antal aktiviteter, som findes nødvendige for at opfylde målet.</i></p> <p><i>Det skal anslås, hvor stor en del (angivet i %) af de tildelte midler, der ønskes anvendt til tildeling til projekter inden for det enkelte indsatsområde, som udviklingsstrategien har defineret.</i></p> <p><i>Under feltet "målbare mål", indsættes mål, der relaterer sig til det specifikke indsatsområde. Det kunne fx være jobskabelse, antal nye produkter, nye samarbejder, nye naturfaciliteter etc.</i></p> <p><i>Under "aktiviteter" beskrives de aktiviteter, som findes nødvendige for at opfylde målet.</i></p> <p>Vi ønsker at øge kommunikationsindsatsen, så LAG-midlerne bliver mere kendte og får et bedre ry, og dermed bidrage til, at der fortsat kommer relevante projekter til vurdering. Vi forventer gennemtænkte og gennearbejdede projekter dvs. ikke ideoplæg.</p> <p>Vi har i denne plan ikke forholdt os, til hvilke verdensmål, som skal bringes i spil i ansøgninger og projekter. Disse overvejelser og beslutninger mener vi, at skal indgå i de respektive projekters ansøgninger. Vi ønsker at opfordre ansøgere til at gøre sig overvejelser og indarbejde verdensmålene i ansøgningen, når det giver mening, og at det bliver en del af kriterierne i et nyt PROMIS-ansøgningssystem.</p>

H1 Erhvervsrettede mål og aktiviteter

<p>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer: <i>Job- og vækstskabende erhvervsudvikling, med fokus på:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Etablering og udvikling af mikrovirksomheder og små virksomheder</i> • <i>Fremme af erhvervsamarbejde</i> • <i>Bæredygtig udvikling og grøn omstilling</i> • <i>Synliggørelse af turistoplevelser</i> 	<p>Målsætning Angiv i %, den andel af den tildelte økonomiske ramme til projekter, som påtænkes anvendt til det enkelte indsatsområde.</p>	<p>Målbare mål (anslået)</p>
<p>Målsætning for udviklingsstrategiens indsatsområde 1: VÆKST OG IVÆRKSÆTTERI</p>	<p>30 %</p>	<p>Der er etableret 25 arbejdspladser via de projekter, der er støttet på tværs af alle erhvervstyper i LAG-området.</p>
<p>Mål- med indsatsområdet vil vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styrke iværksætteri, etablering og udvikling af mikro-virksomheder, der skaber varige arbejdspladser til mere end iværksætteren selv, branche underordnet - Styrke klima/grøn omstilling som forretningsgrundlag - Styrke virksomheder, der ønsker relation og samspil med lokalområdet, hvor de holder til - Styrke tiltrækning af mikro-virksomheder, især vidensvirksomheder og virksomheder, der laver specialiseret service til mindre virksomheder - Styrke turismevirksomheder - Innovation i eksisterende virksomheder til omstilling eller udvikling - Fastholdelse af eksisterende virksomheder og bevare arbejdspladser i landdistrikterne. - Støtte forretningsmodeller, der udnytter grøn omstilling og klimainsats som forretningsområde - 		
<p>Aktiviteter – LAG-bestyrelsen vil</p> <ul style="list-style-type: none"> - Øget handlingsorienteret information om muligheder og relevans af LAG-midlerne - Bidrage til vejledning og kvalificering af indstillede projekter 		

<ul style="list-style-type: none"> - Formidle viden om handlemuligheder og kontaktpersoner inden for kommunernes unge-indsats - Formidle viden om ressourcepersoner, der kan bruges som sparring/facilitere processen fra ide til projekt - Indgå i samarbejder med kommuner, erhvervsfremmeforeningerne etc. - Henvise ansøgere til 1 til 1 sparring på forretningsplan hos erhvervsfremmeorganisationerne 		
<p>Målsætning for udviklingsstrategiens indsatsområde 2: OPLEVELSESØKOMOMI</p>	20 %	Der er etableret 25 nye arbejdspladser via de projekter, der er støttet i LAG-området, her af 10 til unge med udfordringer
<p>Mål - med indsatsområdet vil vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styrke etablering og udvikling af turismevirksomheder i området med gæsterelevante koncepter inden for de respektive turismestrategier - Understøtte kommerciel udnyttelse af Hærvej og Den Skæve Bane - Styrke udvikling af oplevelser, der bygger på områdets unikke kulturhistorie og natur - Styrke etablering og udvikling af innovative og over normal standard oplevelser og faciliteter. - Projekter, der får tilskud skal indarbejdes på de respektive visit-sider samt have en markedsføringsplan for både gæstetiltrækning og lokal kendskabsopbygning 		
<p>Aktiviteter – LAG-bestyrelsen vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Øget handlingsorienteret information om muligheder og relevans af LAG-midlerne - Bidrage til vejledning og kvalificering af indstillede projekter - Formidle viden om handlemuligheder og kontaktpersoner inden for kommunernes unge-indsats - Formidle viden om ressourcepersoner, der kan bruges som sparring/facilitere processen fra ide til projekt - Koble ansøger til relevante samarbejdspartnere inden for turisme 		

H2 Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne

<p>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Basale servicefaciliteter • Fornyelse i landsbyer • Kultur- og foreningslivet • Bæredygtig udvikling og grøn omstilling 	<p>Målsætning Angiv i %, den andel af den tildelte økonomiske ramme til projekter, som påtænkes anvendt til det enkelte indsatsområde.</p>	<p>Målbare mål (anslået)</p>
<p>Målsætning for udviklingsstrategiens indsatsområde 3: KLIMAINDSATS</p>	<p>20 %</p>	
<p>Mål - med indsatsområdet vil vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Understøtte projekter, der løser udfordringen omkring kollektiv transport - Understøtte projekter, der innovativt og inddragende arbejder med bæredygtighed, klima og biodiversitet i landdistrikterne inden for de to kommuners godkendte klimastrategier - Bidrage til nye energiformer 		
<p>Mål - aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Øget handlingsorienteret information om muligheder og relevans af LAG-midlerne - Formidle viden om handlemuligheder og kontaktpersoner inden for kommunernes klimaindsats - Formidle viden om ressourcepersoner, der kan bruges som sparring/facilitere processen fra ide til projekt - Sikre kompetenceudvikling til at kunne løfte komplekse organisations- og ejerskabsformer omkring lokale fællesejede energiforsyninger 		
<p>Målsætning for udviklingsstrategiens indsatsområde 4: RAMMEVILKÅR OG DET GODE LANDSBYLIV</p>	<p>20 %</p>	<p>???</p>
<p>Mål – med indsatsområdet vil vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sikre fastholdelse af befolkningstal - Styrke fællesskaber også i nye former - Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft, som bosætter sig og integrerer i lokallivet 		
<p>Aktivitet</p>		

- Opfordre lokalsamfundenes foreninger og kommunernes fritidskonsulenter at der arbejdes tættere mellem skoler og foreningsliv f. eks. via temauger		
ANDET		???
Total for delmål under rammevilkår Netværksaktiviteter, fundraising kompetence etc.	10 %	

Bilag 1 Bilag der skal vedlægges udviklingsstrategien

KOMMER TIL ENDELIG INDSENDELSE TIL STYRELSEN

1	Dokumentation for medlemmers godkendelse af udviklingsstrategien
	<ul style="list-style-type: none">• Vedlæg dokumentation for rettidig indkaldelse af evt. ekstraordinær generalforsamling eller skriftlig høring af medlemmerne, samt resultat heraf.
2	Dokumentation for at udviklingsstrategien har været i høring hos kommune
	<ul style="list-style-type: none">• Vedlæg dokumentation for at strategien har været sendt rettidigt i høring og høringsresultat.
3	Dokumentation for at udviklingsstrategien har været i høring hos regionen
	<ul style="list-style-type: none">• Vedlæg dokumentation for at strategien har været sendt rettidigt i høring og høringsresultat.

Bilag 2 SWOT analysen

Bolig- og Planstyrelsen ønsker, at SWOT analyse metoden benyttes som grundlag for arbejdet med aktionsgruppernes udviklingsstrategier.

En SWOT-analyse tager udgangspunkt i beskrivelse af områdets:

S	Strengths	– Styrker
W	Weaknesses	– Svagheder
O	Opportunities	– Muligheder
T	Threats	– Trusler

Analysen gennemføres inden for følgende områder:

1. Infrastruktur (trafikforhold, uddannelses- og sundhedsforhold, energiforsyning).
2. Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse.
3. Eventuelle særlige miljømæssige forhold
4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, arbejdspladsproblematik.
5. Områdets befolkning: Befolkningssammensætning (alder, køn), erhvervsammensætning, tilflytning/raflytningsmønstre, mm. Opgiv områdets samlede areal og befolkningstal samt tæthed (areal divideret med antal = tæthed).
6. Kulturelle forhold – beskriv forhold/kendetegn for området.
7. Bæredygtig udvikling og grøn omstilling, beskriv evt. særlige kendetegn for området, vedvarende energi, særlige kommunale eller regionale områdespecifikke indsatser, som udviklingsstrategien kunne støtte op om.
8. Evt. særlige stedbundne ressourcer som forekommer vigtige for området

Analysen skal hjælpe til at pege på, hvor der allerede er styrker, som evt. kan udbygges eller inddrages og svagheder, som evt. kan afhjælpes eller som man i det mindste skal være opmærksom på.

Derudover hvilke muligheder, der er i området, som strategien/projekterne fx kan bygge på og endelig hvilke trusler, der er på forskellige områder, der skal tages højde for enten i strategien eller i projekterne. Derudover hvilke muligheder, der er i området, som strategien/projekterne fx kan bygge på og endelig hvilke trusler, der er på forskellige områder, der skal tages højde for enten i strategien eller i projekterne.

Bilag 3 LEADER-principperne

Det overordnede formål med LEADER-metoden er at sikre en høj grad af lokal borgerinddragelse og -indflydelse på udviklingen. Desuden er målet at skabe sammenhæng mellem de mange lokale udviklingstiltag og overføre viden og erfaringer fra landdistrikt til landdistrikt. Og hvordan gør man så det?

LEADER-metoden bygger på syv principper, som til sammen kan skabe landdistriktsudvikling med lokal forankring og udblik til omverdenen. Der er således ikke tale om krav, men principper som der skal tages hensyn til ved prioritering af et projekt.

Lokale partnerskaber er selve kernen i LEADER-metoden. Første skridt i arbejdet med LEADER-metoden er derfor at etablere et partnerskab af lokale aktører – en lokal aktionsgruppe – der samler repræsentanter for myndigheder, erhvervsliv og civilsamfund. Grundtanken er, at landdistrikternes udfordringer bedst løses gennem forpligtende samarbejde på tværs af den offentlige, private og frivillige sektor til gavn for lokalsamfundet.

Områdebaseret tilgang betyder, at aktionsgruppen skal udarbejde en lokal udviklingsstrategi med udgangspunkt i områdets specifikke situation, udfordringer og behov. Ethvert geografisk område har sociale, kulturelle, eller naturmæssige ressourcer, der kan inddrages i denne udviklingsproces.

Bottom up-tilgang betyder, at der skal opmuntres til nærdemokrati, så ideer og beslutninger kommer "nedefra" de egentlige landdistriktsaktører og formidles "op" til de besluttende myndigheder. Den lokale aktionsgruppe er i sig selv et udtryk for en bottom up-tilgang, og det er aktionsgruppens opgave at arbejde for, at den lokale befolkning bliver inddraget i beslutninger af betydning for deres område. Det kan ske ved at inddrage borgerne, foreningslivet og erhvervsrepræsentanter i strategiarbejdet eller ved forberedelse og gennemførelse af projekter, der bidrager til udviklingen af lokalområdet. Hermed sikres opbakning såvel fra vigtige lokale aktører som borgernes medejerskab til beslutningerne, og gør beslutningerne mere levedygtige.

Tværasektoriel tilgang - en tværasektoriel og integreret tilgang betyder, at den lokale aktionsgruppes strategi og projekterne, som gruppen støtter, er koordineret og tænkt sammen som en helhed.

Netværksamarbejde mellem lokale aktionsgrupper (og evt. andre aktører). Her lægges vægt på, at aktionsgrupperne udveksler informationer, erfaringer og initiativer vedrørende landdistriktsudvikling. Der kan både være tale om lokale, regionale, nationale og transnationale netværk.

Innovative strategier betyder at aktionsgruppen og de lokale projektholdere skal være åbne overfor nye ideer, processer og samarbejdsrelationer og skal kunne inspirere andre, og projekterne skal danne model til efterfølgelse. Det kan eksempelvis være projekter, der udnytter lokale ressourcer på en ny måde, eller udvikler nye produkter, processer, organisationsformer m.v.

Samarbejdsprojekter indebærer, at flere aktionsgrupper går sammen om at forberede og gennemføre et projekt. Det kan være aktionsgrupper fra nabokommuner, aktionsgrupper fra forskellige egne af landet eller fra andre lande. Også her er hensigten, at aktionsgrupperne kan udveksle inspiration og erfaring, så viden om landdistriktsudvikling overføres mellem forskellige områder og komme et større område til gode.

Bilag 4 Prioriteringskriterier fastsat af Bolig- og Planstyrelsen

1. Projektets relevans i forhold til udviklingsstrategien og de overordnede mål og fokusområder for ordningen.

Hjælpe spørgsmål: Ligger projektet inden for aktionsgruppens udviklingsstrategi og inden for ordningen jf. bekendtgørelsen?

2. Projektbeskrivelse

Hjælpe spørgsmål: Hvordan er helhedsindtrykket af projektet, er det et godt projekt? Giver projektbeskrivelsen en god forståelse af projektet og fremgår projektets formål, aktiviteter, tidsplan, budget, mv. af ansøgningen?

3. Er projektet fuldt oplyst?

Hjælpe spørgsmål: Er projektet fuldt oplyst? Er der tilbud på relevante udgifter, har projektet de relevante tilladelser, lejekontrakt, mv. Foreligger der en god forretningsplan og driftsbudget gældende for erhvervsprojekter?

4. Projektansøgers kapacitet og økonomiske ansvarlighed

Hjælpe spørgsmål: Er ansøger troværdig og i stand til at gennemføre et LAG eller FLAG projekt? Har ansøger de nødvendige administrative og økonomiske ressourcer?

5. Lokal forankring og samarbejde

Hjælpe spørgsmål: Er projektet forankret i lokalsamfundet, fx ved brug af lokale ressourcer og netværk? Skaber projektet nye netværk i lokalområdet? Skaber projektet nye formelle samarbejder? Er samarbejdspartnerne relevante? Vil de styrke området og projektet?

6. Nyhedsværdi og innovation

Hjælpe spørgsmål: Skaber eller anvender projektet ny viden eller kendt viden på nye måder. Tilfører projektet nyskabende elementer som fx nye produkter, nye processer, nye sociale/kulturelle tilbud etc. til vores område?

7. Projektets levedygtighed

Hjælpe spørgsmål: Har projektet et længerevarende perspektiv, og er det levedygtigt efter projektperiodens afslutning? Kan projektet opretholdes i de krævede 3 eller 5 år efter udbetaling?

8. Gør aktionsgruppens midler en forskel (kritisk kapital)

Hjælpe spørgsmål: Vil aktionsgruppens midler gøre en forskel ift. at realisere projektet? Vil projektet blive til noget uden støtte? Realiseres projektet hurtigere med midler fra aktionsgruppen? Bliver projektet bedre/større?

9. Projektets effekt

Hjælpe spørgsmål: Er de forventede effekter af projektet tilfredsstillende og realistiske?

10. Særlige kriterier for ansøgningsrunden (aktionsgruppens egne, definerede kriterier fra udviklingsstrategien)

Hjælpe spørgsmål: Er der specifikke fokusområder i den lokale aktionsgruppes område eller på nationalt niveau? I givet fald opfylder projektet dem?

